Sprawozdanie o wpływie realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 (RPO WiM) na środowisko.
2011 r.

1. Wstęp

Obowiązek monitorowania skutków realizacji *Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013* oraz stworzenia *Raportu o wpływie realizacji priorytetów RPO WiM na środowisko przyrodnicze województwa warmińsko-mazurskiego* wynika z treści art. 55 ust. 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) (ustawa OOŚ) oraz art. 10 Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* (Dz. U. L 197/30 z 21.7.2001, str. 7) (Dyrektywa SEA). Częstotliwość i metoda monitoringu skutków realizacji postanowień RPO WiM w zakresie oddziaływania na środowisko została określona w *Prognozie oddziaływania na środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013* opracowanej przez firmę EKO-OPIS Łucja Krupińska w Olsztynie. Zgodnie z sugestią Autorów monitorowanie znaczącego wpływu na środowisko powinno być realizowane z częstotliwością raz do roku.

2. Monitorowanie wpływu na środowisko realizacji RPO WiM na lata 2007-2013

2.1. Założenia metodologiczne

System monitoringu opiera się na informacjach zgromadzonych w Lokalnym Systemie Informatycznym MAKS (wg stanu na dzień 31.12.2011 r.), wnioskach o płatność końcową, raportach oddziaływania na środowisko, kartach informacyjnych przedsięwzięcia, opiniach oraz audytach dostarczonych przez Beneficjentów w ramach poszczególnych projektów.

Należy podkreślić, że system monitoringu obejmuje wszystkie fazy realizacji projektów – od ich wyboru do zakończenia:

I etap – wybór projektów – ocena wpływu na środowisko polega na weryfikacji przedłożonej dokumentacji środowiskowej i odbywa się na podstawie przyjętych kryteriów wyboru i oceny.

II etap – realizacja – informacje zbierane są na podstawie wniosków o płatność (część sprawozdawcza) oraz weryfikowane w trakcie kontroli na miejscu realizacji projektu,

III etap – monitoring po zakończeniu realizacji – monitorowaniu podlegają założone do osiągnięcia wskaźniki.

Zgodnie z zaleceniami KE oraz MRR (*Wytyczne w zakresie sprawozdawczości z dnia 30 sierpnia 2011 r. znak: MRR/H/4(4)08/2011*) w informacji na temat postępów rzeczowych RPO powinny być podane mierzalne wskaźniki produktu i rezultatu zawarte w tym Programie i w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych. Wartości wskaźników powinny być oparte na danych dotyczących operacji zakończonych, tzn. takich, dla których **zatwierdzono wniosek o płatność końcową.**

Mając na uwadze powyższe zapisy, w Raporcie uwzględniono wartości wskaźników realizacji pochodzące z wniosków o płatność końcową. Złożenie wspomnianego wniosku jest tożsame z zakończeniem realizacji projektu.

Dane liczbowe dotyczące wartości wskaźników monitorowania zostały wygenerowane z Lokalnego Systemu Informatycznego MAKS wg stanu na dzień 31.12.2011 r.,

2.2. System monitoringu

Monitoring znaczącego wpływu realizacji RPO WiM na środowisko umożliwia porównanie wyników strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z oddziaływaniem, które ma miejsce w rzeczywistości. Zgodnie z Wytycznymi MRR *Wdrożenie Dyrektywy 2001/42 w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* powinien on obejmować znaczący wpływ na środowisko wszystkich rodzajów oddziaływań, w tym pozytywnych, niepożądanych, przewidzianych i nieprzewidzianych. W projektowaniu systemu monitoringu istotne jest:

- ustalenie zakresu monitoringu (ramy zakresu monitoringu określa zazwyczaj prognoza oddziaływania na środowisko),
- identyfikacja informacji niezbędnych do ustalenia oddziaływania programu na środowisko (bardzo ważne jest określenie tych danych, które są istotne i reprezentatywne z punktu widzenia programu, np.: wskaźniki monitorowania),
- identyfikacja istniejących źródeł informacji na temat stanu środowiska (dane dotyczące środowiska na poziomie projektów, dane zawarte w ogólnym monitoringu środowiska m.in. statystyk, które nie są powiązane z programem i projektami),
- uzupełnienie luk,
- proceduralne włączenie monitoringu w system planowania,
- działania naprawcze.

2.2.1. Zakres monitoringu

Autorzy *Prognozy oddziaływania na środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013* zaproponowali objęcie monitoringiem tych elementów środowiska, w których spodziewana jest możliwość wystąpienia znaczącego, negatywnego oddziaływania. Do zagrożonych elementów środowiska zaliczono:

- jakość krajobrazu i siedlisk naturalnych (różnorodność biologiczna, korytarze ekologiczne),
- fauna (stopień izolacji i fragmentacji populacji gatunków).

Zgodnie z sugestią Autorów *Prognozy* monitoringiem powinno się objąć działania realizowane w ramach Osi priorytetowych *Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna* (rozbudowa i modernizacja układu drogowego) i *Turystyka* (budowa i modernizacja bazy noclegowej). Monitoringiem powinny zostać objęte również te działania, których wpływu na środowisko nie można określić jednoznacznie. Dotyczy to głównie wzrostu potencjału gospodarczego i konkurencyjności przedsiębiorstw, które prowadzić będą do powstania nowych zakładów pracy i rozbudowy już istniejących (Oś priorytetowa *Przedsiębiorczość*). Monitoring w tej grupie powinien dotyczyć przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy OOŚ.

2.2.2. Identyfikacja informacji niezbędnych do ustalenia oddziaływania RPO WiM na środowisko

Monitorowanie realizacji RPO WiM na lata 2007-2013 odbywa się zgodnie z zasadami opisanymi w rozdziale 7. Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 i jest prowadzone przez Instytucję Zarządzającą, Instytucje Pośredniczące oraz Komitet Monitorujący RPO WiM.

W *Regionalnym Programie Operacyjnym Warmia i Mazury na lata 2007-2013* występują wskaźniki monitorowania (rezultatu i produktu) charakterystyczne dla poszczególnych osi priorytetowych. Wśród nich wyróżnić można wskaźniki, które umożliwiają monitorowanie wpływu realizacji Programu na środowisko przyrodnicze (tab. 1).

Tabela 1. *Wskaźniki monitoringu dotyczące wpływu na środowisko*

Oś priorytetowa	Wskaźnik		Jednostka miary	Wielkość w roku docelowym 2013
	nazwa	rodzaj		
Przedsiębiorczość	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	produktu	szt.	*259*
Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast	Liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast	produktu	szt.	*84*
Środowisko przyrodnicze	Liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami	produktu	szt.	*4*
	Liczba projektów z zakresu prewencji zagrożeń	produktu	szt.	*13*
	Liczba projektów z zakresu energii odnawialnej	produktu	szt.	*30*
	Dodatkowa moc zainstalowana energii ze źródeł odnawialnych	produktu	MW	*15*
	Długość wybudowanej sieci wodociągowej	produktu	km	*197*
	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	produktu	km	*600*

	Liczba osób przyłączonych do sieci wodociągowej w wyniku realizacji projektu	rezultatu	tys. osób	*19*
	Liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektu	rezultatu	tys. osób	*35*
	Liczba osób objętych selektywną zbiórką odpadów w wyniku realizacji projektów	rezultatu	tys. osób	*210*
	Odpady wytworzone poddane odzyskowi	rezultatu	%	*30*
	Liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów	rezultatu	tys. osób	*9*
	Ilość energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w wyniku realizacji projektów	rezultatu	MWh/rok	*30 000*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013

Metoda monitorowania wpływu realizacji RPO WiM na środowisko została oparta na wskaźnikach zamieszczonych w tabeli nr 1. Dodatkowe źródło informacji stanowią wskaźniki szczegółowe, charakterystyczne dla poszczególnych priorytetów (wskaźniki z Listy wskaźników kluczowych przechowywanych w KSI SIMIK 07-13 oraz wskaźniki dodatkowe). Listy powyższych wskaźników zostały wymienione w rozdziałach dotyczących konkretnych Osi priorytetowych.

Dane liczbowe zawarte w przedmiotowym Raporcie, zgodnie z *Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w zakresie sprawozdawczości z dnia 30 sierpnia 2011 r.* zostały wygenerowane z Lokalnego Systemu Informatycznego MAKS wg stanu na dzień 31.12.2011 r.

W celu zbadania i określenia skumulowanego oddziaływania RPO WiM na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, wspomniane wcześniej wskaźniki przyporządkowano komponentom wskazanym w Dyrektywie 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* (Dz. U. UE. L. 197/30 z 21.7.2001, str. 7).)[1] (tab. 2).

Tabela 2. *Przyporządkowanie wskaźników w celu określenia oddziaływania RPO WiM na poszczególne elementy środowiska*

Elementy środowiska (Dyrektywa SEA)	Wskaźniki na poziomie projektów
różnorodność biologiczna, fauna, flora	liczba wybudowanych/odtworzonych przejść dla zwierząt (szt.), powierzchnia wybudowanych/przebudowanych ekranów akustycznych (m^2), długość wybudowanych/przebudowanych ekranów akustycznych (km), powierzchnia trwale przekształcona na potrzeby infrastruktury transportowej (km^2), powierzchnia obszarów chronionych wyłączona na potrzeby infrastruktury transportowej (km^2), powierzchnia wylesień przeznaczonych pod linie elektroenergetyczne (km^2)
populacja, zdrowie ludzkie	liczba projektów z zakresu prewencji zagrożeń (szt.), liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów (tys. osób), liczba wybudowanych/przebudowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego (szt.), liczba zakupionych urządzeń służących zapewnieniu bezpieczeństwa (szt.), liczba zakupionego, zmodernizowanego oznakowania nawigacyjnego dla żeglugi całodobowej (szt.), powierzchnia terenów objętych ochroną przeciwpowodziową (ha), łączna liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (szt.), liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof - wozy pożarnicze (szt.), liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu (tys. osób).
powierzchnia ziemi, odpady	liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów infrastruktury ochrony środowiska (szt.), liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku (szt.), powierzchnia zrekultywowanych składowisk (ha), liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami (szt.), liczba osób objętych selektywną zbiórką odpadów w wyniku realizacji projektów (tys. osób), zmiana ilości wytwarzanych odpadów (tony), liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami (szt.), moc przerobowa ZUO (tony/rok), odpady wytworzone poddane odzyskowi (odsetek odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi w zakładach zagospodarowania odpadów wspartych w ramach RPO WiM) (%),

[1] Dyrektywa SEA

	moc instalacji do unieszkodliwiania osadów ściekowych (tony/rok), moc instalacji do odzysku osadów ściekowych (tony/rok), czy projekt jest z zakresu zagospodarowania osadów ściekowych (szt.), łączna liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO (szt.), liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – spalarnie (szt.), liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – kompostownie (szt.), liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – składowiska (szt.), liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – sortownie (szt.), liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO - inne zakłady ZUO (szt.), łączna liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO (szt.), liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO – spalarnie (szt.), liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO – kompostownie (szt.), liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO – składowiska (szt.), liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO – sortownie (szt.), liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO - inne zakłady ZUO (szt.), liczba nowych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska (szt.), liczba zmodernizowanych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska (szt.).
woda	liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów infrastruktury ochrony środowiska (szt.), liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku (szt.), liczba wybudowanych urządzeń służących oczyszczaniu wód opadowych lub roztopowych (szt.), długość wybudowanej sieci wodociągowej (km), liczba osób przyłączonych do sieci wodociągowej w wyniku realizacji projektu (tys. osób), zmiana ilości zanieczyszczonych ścieków przemysłowych odprowadzanych do wód lub do ziemi (m^3), zmiana ilości zużycia wody (m^3), liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (szt.), długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej (km), łączna długość przebudowanej sieci kanalizacyjnej (km), długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej (km), liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków (szt.), długość przebudowanej sieci wodociągowej w ramach kompleksowego projektu (km), liczba osób podłączonych do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej w wyniku realizacji projektu (osoby), liczba wybudowanej/przebudowanej zabudowy regulacyjnej rzek (szt.), objętość retencjonowanej wody w ramach małej retencji (m^3), liczba nowych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska (szt.), liczba zmodernizowanych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska (szt.).
powietrze, czynniki klimatyczne	liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów infrastruktury ochrony środowiska (szt.), liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku (szt.), liczba projektów z zakresu energii odnawialnej (szt.), ilość energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w wyniku realizacji projektów (MW/h), zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, dwutlenku węgla (tony), zmiana energochłonności (MWh), liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza (szt.), liczba obiektów wyposażonych w urządzenia służące do produkcji/przesyłu energii odnawialnej (szt.), liczba budynków wyposażonych w urządzenia służące do produkcji/przesyłu energii odnawialnej (szt.), powierzchnia budynków poddanych termomodernizacji (m^2), liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.), ilość energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (kW), liczba zlikwidowanych źródeł niskiej emisji (szt.), oszczędność energii cieplnej (kJ). powierzchnia jednostek wytwarzania energii cieplnej/elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego (m^2), łączna liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego (szt.), liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego (szt.), liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego (szt.), łączna liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej z biomasy (szt.), liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z biomasy (szt.), liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z biomasy (szt.), łączna liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej z energii geotermicznej (szt.), liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z energii geotermicznej (szt.),

	liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z energii geotermicznej (szt.), dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii - promieniowanie słoneczne (MW/rok), dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii – biomasa (MW/rok), dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii - energia geotermiczna (MW/rok), liczba nowych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska (szt.), liczba zmodernizowanych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska (szt.).
dobra materialne, dziedzictwo kulturowe, krajobraz	liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast (szt.) liczba zrewitalizowanych obszarów (szt.), powierzchnia zrewitalizowanych obszarów (ha), powierzchnia zdegradowanych obszarów powojskowych/poprzemysłowych poddanych rewitalizacji (m^2).

Źródło: opracowanie własne na podstawie Dyrektywy SEA oraz listy wskaźników monitoringu

2.2.3. Identyfikacja istniejących źródeł informacji

Zgodnie z *Wytycznymi MRR w zakresie wdrożenia Dyrektywy 2001/42 w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* niezwykle istotne jest zidentyfikowanie istniejących źródeł informacji na temat stanu środowiska. Do dwóch głównych źródeł informacji, które mogą być przydatne w monitorowaniu znaczącego wpływu programu na środowisko należą:

a) dane na poziomie projektu,
b) ogólny monitoring środowiska.

Szczegółowej informacji na temat wpływu przedsięwzięć, zaliczanych do grupy mogących znacząco oddziaływać na środowisko i realizowanych w ramach RPO WiM, dostarczają decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, raporty OOŚ, karty informacyjne przedsięwzięcia, wykonane analizy, opinie i audyty. Dane zawarte w tych dokumentach pozwalają porównać przewidywane oddziaływanie na środowisko na poziomie planowania z rzeczywistym wpływem wynikającym z realizacji programu. Dodatkowe źródło informacji stanowią raporty i statystyki dostarczające danych na temat środowiska, które nie są bezpośrednio powiązane z RPO WiM.

W niniejszym opracowaniu posłużono się również:

- *Listą wskaźników kontekstowych dla województwa warmińsko-mazurskiego* zaproponowanych przez MRR (tab. 3),
- „*Raportem o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w 2010 r.”* opracowanym przez WIOŚ w Olsztynie,
- „Rocznikiem Statystycznym Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2011” – publikacją Urzędu Statystycznego w Olsztynie,
- zbiorczym opracowaniem Głównego Urzędu Statystycznego *„Ochrona środowiska 2011”.*

Tabela 3. *Środowiskowe wskaźniki kontekstowe zestawione dla województwa warmińsko-mazurskiego*

L.p.	Zmienna/wskaźnik	Jednostka miary	Wielkość w 2010 r.
1.	Całkowita emisja zanieczyszczeń powietrza: - pyłowych - dwutlenku siarki (bez CO_2) - tlenków azotu	kg/km^2	 48,2 168,5 106,0
2.	Ludność korzystająca z kanalizacji - w tym na wsi - w % ludności ogółem - - w tym na wsi	tys. tys. % %	942,0 152,9 66 26,6
3.	Ludność korzystająca z wodociągów - w tym na wsi - w % ludności ogółem - - w tym na wsi	tys. tys. % %	1 269,6 438,3 89,0 76,3
4.	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków w % ogólnej liczby ludności - w tym na wsi	% %	72,1 34,3
5.	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane: - na km^2 powierzchni - w % ścieków wymagających oczyszczania	 m^3/km^2 %	 2,1 99,4

6.	Udział odpadów poddanych odzyskowi w ogólnej ilości odpadów (z wyłączeniem komunalnych) wytworzonych	%	88,6
7.	Odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca	kg	230,0
8.	Ilość energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (moc zainstalowana)	MW	69,2
9.	Udział produkcji energii z OZE w produkcji ogółem	%	38,8
10.	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w % powierzchni ogólnej	%	46,6
11.	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji do ogólnej powierzchni	%	0,19
12.	Powierzchnia zrekultywowanych i zagospodarowanych terenów do ogółu wymagających rekultywacji	%	3,9
13.	Emisja CO_2 z zakładów uciążliwych - ogółem - na 1 mk	tys. ton/rok ton	1 523,0 1,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Listy wskaźników kontekstowych (MRR)

Wymienione wyżej dokumenty bazują na aktualnych danych i są syntezą najistotniejszych informacji o stanie środowiska Warmii i Mazur.

3. Wyniki monitoringu

W 2011 r. do Instytucji wdrażających RPO WiM wpłynęło 355 wniosków o płatność końcową, co świadczy o zakończeniu realizacji 355 projektów dofinansowanych ze środków RPO WiM. Wskaźniki środowiskowe wykazano w 155 przypadkach (tab. 4). Należy przy tym podkreślić, że w części priorytetów takich jak: *Turystyka, Infrastruktura społeczna, Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego* nie było możliwości wykazania wskaźników pozwalających na ocenę wpływu projektów na środowisko przyrodnicze.

Tabela 4. *Liczba wniosków o płatność końcową złożonych w 2011 r. uwzględniających wskaźniki środowiskowe*

Oś priorytetowa	Wnioski o płatność końcową	
	ogółem	w tym wnioski o płatność końcową uwzgl. wskaźniki środowiskowe
Przedsiębiorczość	225	111
Turystyka	21	-
Infrastruktura społeczna	20	-
Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast	13	13
Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna	35	11
Środowisko przyrodnicze	20	20
Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	21	-
Razem	**355**	**155**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych liczbowych wygenerowanych z Lokalnego Systemu Informatycznego MAKS wg stanu na dzień 31.12.2011 r.

Oś priorytetowa *Przedsiębiorczość*

Zadaniem Osi priorytetowej *Przedsiębiorczość* jest wsparcie rozwoju gospodarki województwa oraz rynku pracy prowadzącego do wzrostu konkurencyjności regionu.

Analizowaną Oś charakteryzuje różnorodność projektów wchodzących w zakres obszaru jej działań. Zdaniem Autorów *Prognozy oddziaływania na środowisko* szczególny wpływ na środowisko przyrodnicze mogą mieć projekty dotyczące wzrostu potencjału gospodarczego i konkurencyjności przedsiębiorstw, które prowadzą do powstania nowych zakładów pracy i rozbudowy już istniejących. Projekty takie realizowane są w ramach poddziałań:

- 1.1.5 *Wsparcie MŚP – promocja produktów i procesów przyjaznych dla środowiska*,
- 1.1.6 *Wsparcie na nowe inwestycje dla dużych przedsiębiorstw*,
- 1.1.7 *Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw i sektora MŚP w zakresie innowacji i nowych technologii*,

- 1.1.9 *Inne inwestycje w przedsiębiorstwa*,
- 1.1.10 *Przygotowanie stref przedsiębiorczości*.

Oceny wpływu projektów zrealizowanych w ramach ww. Osi priorytetowej, na środowisko naturalne, można dokonać w oparciu o następujące wskaźniki:

1. Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, dwutlenku węgla (tony),
2. Zmiana ilości wytwarzanych odpadów (tony),
3. Zmiana ilości zanieczyszczonych ścieków przemysłowych odprowadzanych do wód lub do ziemi (m^3),
4. Zmiana energochłonności (MWh),
5. Zmiana materiałochłonności (kg),
6. Zmiana ilości zużycia wody (m^3),
7. Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku (szt.),
8. Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza (szt.),
9. Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami (szt.),
10. Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (szt.).

W 2011 r. o środki finansowe w ramach RPO WiM ubiegali się przedsiębiorcy realizujący projekty związane m.in. z uzyskaniem nowych standardów Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska, dostosowaniem do norm krajowych, ograniczeniem zużycia energii, wody i materiałochłonności.

W ramach Osi priorytetowej *Przedsiębiorczość* w 2011 r. zrealizowano łącznie 225 projektów. W 111 inwestycjach, dofinansowanych w poddziałaniach 1.1.5, 1.1.6, 1.1.7 i 1.1.9, wprowadzono nowe rozwiązania mające na celu uzyskanie standardów w zakresie ochrony środowiska (tab. 5).

Tabela 5. *Liczba projektów zrealizowanych w 2011 r. w ramach Osi priorytetowej Przedsiębiorczość.*

Działanie Poddziałanie	Liczba zrealizowanych projektów	Liczba zrealizowanych projektów, w których uwzględniono wskaźniki środowiskowe
1.1.4	2	-
1.1.5	15	15
1.1.6	8	2
1.1.7	33	21
1.1.8	3	-
1.1.9	162	73
1.3	2	-
Razem:	225	111

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych liczbowych wygenerowanych z Lokalnego Systemu Informatycznego MAKS wg stanu na dzień 31.12.2011 r.

Do zrealizowanych w ramach 111 inwestycji: należały:

- promocja produktów i procesów przyjaznych środowisku (105 przedsiębiorstw),
- zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami (13 przedsiębiorstw),
- zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza (8 przedsiębiorstw),
- zmiany z produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (5 przedsiębiorstw),
- zmniejszenie materiało i energochłonności (6 przedsiębiorstw) (tab. 5, zał. 1).

Należy podkreślić, że najistotniejsze z punktu widzenia ochrony środowiska są projekty dofinansowane w ramach poddziałania 1.1.5 *Wsparcie MŚP – promocja produktów i procesów przyjaznych dla środowiska.* Celem powyższego poddziałania jest wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez promocję produktów i procesów przyjaznych dla środowiska oraz działania przyczyniające się do podniesienia zdolności inwestycyjnych podmiotów gospodarczych.

Tabela 6. *Oś priorytetowa Przedsiębiorczość. Wartości wskaźników monitorujących (łącznie).*

Poddziałanie	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość
1.1.5	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	szt.	13
	Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami	szt.	13
	Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	tony [Mg]	mniej o 20 498,30 MG/rok
	Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza	szt.	8
	Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, dwutlenku węgla	tony [Mg]	mniej o 1 335,64 Mg/rok
	Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	szt.	5
	Zmiana ilości nieczyszczonych ścieków przemysłowych odprowadzanych do wód lub do ziemi	m^3	mniej o 10 544 m^3/rok
	Zmiana ilości zużycia wody	m^3	mniej o 1 157,4 m^3/rok
1.1.6	Zmiana energochłonności	MWh	mniej o 123,6 MWh
	Zmiana materiałochłonności	kg	mniej o 825 800 kg/rok
1.1.7	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	szt.	19
	Zmiana energochłonności	MWh	mniej o 150 MWh
	Zmiana materiałochłonności	kg	mniej o 9 400,31 kg/rok
1.1.9	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	szt.	73

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych liczbowych wygenerowanych z Lokalnego Systemu Informatycznego MAKS wg stanu na dzień 31.12.2011 r.

W ramach 105 projektów, które uzyskały **wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku** zakupiono i zainstalowano energooszczędne piece centralnego ogrzewania, przyzakładowe oczyszczalnie ścieków, linie do recyklingu materiałów poprodukcyjnych. Zakupiono i uruchomiono innowacyjne linie technologiczne oraz rozbudowano parki maszynowe. Dofinansowanie powyższych zadań przyczyniło się do ograniczenia ilości odpadów produkcyjnych, zmniejszenia zużycia wody, ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, poprawy warunków i bezpieczeństwa pracy. Zakupiony w ramach zrealizowanych projektów sprzęt charakteryzował się niskim poziomem natężenia hałasu, niskim poziomem zużycia energii elektrycznej i niskim poziomem emisji spalin.

Wśród zrealizowanych w ramach Osi *Przedsiębiorczość* projektów wyróżnić należy te, które dzięki wprowadzeniu nowoczesnych technologii i uruchomieniu odpowiednich usług, przyczyniły się do **zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów**. Inwestycje te polegały na:

- montażu kotłowni centralnego ogrzewania na biomasę,
- uruchomieniu usługi „Kompleksowa Gospodarka Odpadami”,
- budowie myjni bezdotykowej wraz z ekologicznym systemem grzewczym,
- zakupie linii do recyklingu odpadów z folii poliuretanowej,
- montażu kondensacyjnej centrali grzewczej,
- montażu nowych kotłów typu Pellets Fuzy Logic,
- wdrożeniu technologii stabilizacji gruntów z pomocą geo-krat komórkowych,
- wdrożeniu nowej technologii w zakresie obróbki drewna

i przyczyniły się do zmniejszenia łącznie o 20 498,30 Mg/rok ilości odpadów deponowanych na składowiskach. Założenia powyższych inwestycji są zgodne z kierunkami działań określonymi w *Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007-2010* polegającymi na zapobieganiu i minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów, wykorzystaniu ich właściwości materiałowych i energetycznych oraz ograniczeniu składowania jako najmniej pożądanego sposobu postępowania z odpadami.

Istotne z punktu widzenia ochrony środowiska są również inwestycje, które miały na celu wprowadzenie zmian **w zakresie gospodarki wodno-ściekowej**.
Należały do nich:

- montaż przyzakładowych oczyszczalni ścieków,
- wymiana zbiornika magazynowego paliw płynnych oraz budowie kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniem oczyszczającym,
- zakup linii do recyklingu odpadów z zabudowanym, wewnętrznym zamkniętym układem wodnym,
- modernizacja instalacji centralnego ogrzewania,
- budowa kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniem oczyszczającym

Powyższe przedsięwzięcia wpłynęły na ograniczenie zużycia wody (mniej o 1 157,4 m^3/rok) oraz zmniejszenie ilości substancji niebezpiecznych odprowadzanych wraz z nieoczyszczonymi ściekami do wód lub do ziemi. Dzięki wprowadzonym technologiom oraz zastosowanym urządzeniom ilość nieoczyszczonych ścieków odprowadzanych do środowiska zmniejszyła się w 2011 r. o 10 544 m^3/rok.

Kolejne projekty zrealizowane w 2011 r. w ramach Osi *Przedsiębiorczość* dotyczyły inwestycji mających na celu **poprawę jakości powietrza.** Do redukcji emisji pyłów i gazów do atmosfery (mniej o 1 335,64 Mg w skali roku) przyczyniły się następujące przedsięwzięcia:

- montaż kotłowni centralnego ogrzewania wykorzystującej biomasę,
- modernizacja stacji paliw wraz z systemem tankowania zapewniającym pełną hermetyzację procesu nalewania (ograniczenie emisji zanieczyszczeń gazowych,
- modernizacja systemu centralnego ogrzewania poprzez zastosowanie kotła typu Funke Silwer 38, gruntowego wymiennika ciepła i agregatu wody lodowej,
- modernizacja kotłowni centralnego ogrzewania poprzez zastosowanie recyrkulacji powietrza,
- modernizacje kotłowni centralnego ogrzewania z opalanych węglem lub olejem opałowym na kotłownie opalane gazem ziemnym.

Pozytywny wpływ na środowisko miało również 6 projektów dofinansowanych w ramach poddziałań 1.1.6 *Wsparcie na nowe inwestycje dla dużych przedsiębiorstw* oraz 1.1.7 *Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw i sektora MŚP w zakresie innowacji i nowych technologii*, w których wdrożono nowoczesne, służące ochronie środowiska, minimalizujące technologie. Do korzyści wynikających z zastosowania ww. technologii zaliczyć należy **obniżenie materiałochłonności** (mniej o 835 200,97 kg/rok), **zmniejszenie zużycia energii elektrycznej i cieplnej** (mniej o 273,6 MWh) oraz obniżenie kosztów eksploatacji.

Oś priorytetowa *Turystyka*

W ramach Osi *Turystyka* realizowane są projekty zapewniające wzrost potencjału turystycznego Warmii i Mazur oraz promocję turystyczną województwa.

Działalności turystycznej przypisuje się szczególną rolę w procesie ochrony środowiska. Niezrównoważony rozwój turystyki przejawiający się m.in. nadmierną koncentracją ruchu turystycznego lub niewłaściwie zlokalizowaną bazą turystyczną może być przyczyną degradacji środowiska. Prawidłowe zarządzanie tą gałęzią gospodarki może stanowić narzędzie aktywnej ochrony przyrody i stymulator zrównoważonego rozwoju.

Autorzy *Prognozy oddziaływania na środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013* zaproponowali objęcie monitoringiem tych elementów środowiska, w których spodziewana jest możliwość wystąpienia znaczącego, negatywnego oddziaływania. W przypadku Osi priorytetowej *Turystyka* właściwą analizą powinny być objęte projekty dofinansowane w poddziałaniu 2.1.1 *Baza noclegowa i gastronomiczna*.

Wśród zrealizowanych w 2011 r. w ramach Osi *Turystyka* 21 projektów wyróżnić można:

- 9 projektów dofinansowanych w ramach poddziałania 2.1.1.*Baza noclegowa i gastronomiczna*,
- 1 projekt dofinansowany w ramach poddziałania 2.1.3 *Infrastruktura sportowo-rekreacyjna*,
- 6 projektów dofinansowanych w ramach poddziałania 2.1.4 *Publiczna infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna*,
- 1 projekt dofinansowany w ramach poddziałania 2.1.5 *Dziedzictwo kulturowe*,
- 2 projekty dofinansowane w ramach podddziałania 2.1.6 *Infrastruktura kultury*,

– 2 projekty dofinansowane w ramach działania 2.2.*Promocja województwa i jego oferty turystycznej* (tab.7 i 8).

Tabela 7. *Liczba projektów zrealizowanych w 2011 r. w ramach Osi Turystyka.*

Działanie Poddziałanie	Liczba zrealizowanych projektów	Liczba zrealizowanych projektów, w których uwzględniono wskaźniki środowiskowe
2.1.1	9	-
2.1.3	1	-
2.1.4	6	-
2.1.5	1	-
2.1.6	2	-
2.2	2	-
Razem:	21	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych liczbowych wygenerowanych z Lokalnego Systemu Informatycznego MAKS wg stanu na dzień 31.12.2011 r.

Monitorowanie wpływu projektów dofinansowanych w ramach RPO WiM na środowisko prowadzone jest w oparciu o wskazany wcześniej system wskaźników monitorowania. W przypadku omawianej Osi priorytetowej nie jest to jednak możliwe ze względu na brak takich wskaźników dla Osi *Tutystyka*. Analiza oddziaływania na środowisko uzyskujących dofinansowanie inwestycji prowadzona jest zatem na podstawie dołączonej do wniosku dokumentacji środowiskowej.

Projekty zrealizowane w poddziałaniu **2.1.1** ***Baza noclegowa i gastronomiczna*** (podobnie jak pozostałe projekty zrealizowane w 2011 r. w ramach całej Osi) podlegały weryfikacji poprawności dokumentacji. Dotyczyło to:

– Formularza do wniosku o dofinansowanie w zakresie OOŚ,
– Zaświadczenia organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000,
– dokumentacji z postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (jeżeli była wymagana).

Z informacji zwartych we wnioskach, kartach informacyjnych przedsięwzięcia, decyzjach wydanych przez właściwe organy (decyzje środowiskowe, w których stwierdzono brak obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania, decyzje o umorzeniu postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowej) wynika, że inwestycje mające na celu rozwój bazy noclegowej oraz poprawę jakości bazy gastronomicznej charakteryzują się ograniczonym zasięgiem i nie będą oddziaływały znacząco na poszczególne komponenty środowiska. Część spośród dofinansowanych projektów nie została zakwalifikowana do kategorii przedsięwzięć wymienionych w aneksach I i II Dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. *w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne* (Dz. U. UE. L. 175/40 z 5.7.1985, str. 9 z późn. zm.) (Dyrektywa EIA). Należy podkreślić, że żaden z projektów nie był realizowany na terenach objętych siecią Natura 2000, nie zagrażał więc jej funkcjom przyrodniczym.

Tabela 8. *Projekty zrealizowane w 2011 r. ramach Osi priorytetowej Turystyka.*

L.p.	Działanie Poddziałanie	Tytuł projektu
1.	2.1.1	Adaptacja Przedzamcza Zamku Biskupów Warmińskich w Lidzbarku Warmińskim na wielofunkcyjny hotel w standardzie czterogwiazdkowym (****) WNP-RPWM.02.01.01-28-001/08
2.	2.1.1	Rozbudowa i modernizacja bazy noclegowo-gastronomicznej Hotelu Roś w Piszu WNP-RPWM.02.01.01-28-016/08
3.	2.1.1	budowa hotelu wraz z zapleczem konferencyjnym przy ul. Sportowej w Kętrzynie WNP-RPWM.02.01.01-28-025/08
4.	2.1.1	Budowa nowoczesnego budynku restauracyjnego „Matrioszka" w Gołdapi przy ulicy Partyzantów nr geodezyjny działki 970/7 i 970/38 WNP-RPWM.02.01.01-28-031/08
5.	2.1.1	Zakup wyposażenia w celu uruchomienia nowego hotelu z restauracją w Ornecie. WNP-RPWM.02.01.01-28-036/08

6.	2.1.1	BUDOWA OŚRODKA WCZASOWO -REHABILITACYJNO-REKREACYJNEGO – ETAP I – KARCZMA „MARGRABOWA" I KOMPLEKS DOMKÓW CAMPINGOWYCH WNP-RPWM.02.01.01-28-069/09
7.	2.1.1	Budowa pensjonatu Rybaczówka w Bogaczowie WNP-RPWM.02.01.01-28-077/09
8.	2.1.1	Wzrost atrakcyjności turystycznej regionu nad zalewowego poprzez wybudowanie w Hotelu Warmia centrum rekreacyjno-sportowego. WNP-RPWM.02.01.01-28-078/09
9.	2.1.1	Podniesienie standardu hotelu STARY TARTAK do poziomu czterogwiazdkowego (****) WNP-RPWM.02.01.01-28-083/09
10.	2.1.3	Budowa hali widowiskowo – sportowej z łącznikiem przy Zespole Szkół Samorządowych w Starych Juchach WNP-RPWM.02.01.03-28-005/08
11.	2.1.4	Uzdrowisko w Siemianach – I etap – budowa ścieżek rowerowych WNP-RPWM.02.01.04-28-001/09
12.	2.1.4	Budowa kładki przez jezioro Długie w Olsztynie WNP-RPWM.02.01.04-28-002/09
13.	2.1.4	Budowa chodnika i ścieżki rowerowej w Biskupcu na odcinku od ulicy Zawadzkiego do ulicy Armii Krajowej WNP-RPWM.02.01.04-28-005/09
14.	2.1.4	Urządzenie terenów ogólnodostępnych na półwyspie Kretowiny w Gminie Morąg WNP-RPWM.02.01.04-28-007/08
15.	2.1.4	Urządzenie ogólnodostępnych plaż w miejscowościach Kątno, Stare Jabłonki, gm. Ostróda WNP-RPWM.02.01.04-28-026/09
16.	2.1.4	Budowa ścieżek rowerowych wzdłuż wschodniego brzegu jeziora Jeziorak WNP-RPWM.02.01.04-28-029/09
17.	2.1.5	Adaptacja piwnic XIV - wiecznego Ratusza w Morągu na cele muzealne i obsługi ruchu turystycznego. WNP-RPWM.02.01.05-28-003/10
18.	2.1.6	Budowa nowej siedziby Warmińsko-Mazurskiej Filharmonii w Olsztynie WNP-RPWM.02.01.06-28-003/09
19.	2.1.6	Modernizacja Dużej Sceny Teatru im. A. Sewruka w Elblągu WNP-RPWM.02.01.06-28-007/10
20.	2.2	Promocja walorów turystycznych gminy Węgorzewo pn.: "Węgorzewo – Mała Kraina Wielkich Jezior" WNP-RPWM.02.02-28-012/09
21.	2.2	Pisz – promocja województwa warmińsko-mazurskiego poprzez realizację programu zdrowego sielskiego życia WNP-RPWM.02.02-28-014/09

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych liczbowych wygenerowanych z Lokalnego Systemu Informatycznego MAKS wg stanu na dzień 31.12.2011 r.

Oś priorytetowa *Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast*

Głównym celem Osi *Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast* jest wzmocnienie miast o wysokim potencjale rozwojowym jako atrakcyjnych centrów przedsiębiorczości, usług i zamieszkania. Realizacja tego celu możliwa jest dzięki działaniom podjętym w obszarach: humanizacja blokowisk, rewitalizacja miast, restrukturyzacja oraz adaptacja terenów powojskowych i poprzemysłowych.

Projekty realizowane w ramach ww. działań zlokalizowane są w obrębie miast i charakteryzują się ograniczonym zasięgiem oddziaływania. Oceny wpływu omawianych projektów na środowisko naturalne należy dokonać w oparciu o następujące wskaźniki:

1. Liczba obiektów wyposażonych w urządzenia służące do produkcji/przesyłu energii odnawialnej (szt.),
2. Liczba budynków wyposażonych w urządzenia służące do produkcji/przesyłu energii odnawialnej (szt.),
3. Liczba zrewitalizowanych obszarów (szt.),
4. Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów (ha),

5. Powierzchnia zdegradowanych obszarów powojskowych/poprzemysłowych poddanych rewitalizacji (m^2),
6. Ilość energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (kW),
7. Liczba zlikwidowanych źródeł niskiej emisji (szt.),
8. Oszczędność energii cieplnej (kJ),
9. Liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast,
10. Powierzchnia obszaru rewitalizowanego i/lub powierzchnia użytkowa rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami) (m^2).

Obszarem, który powinien być wzięty pod uwagę w analizie wpływu Osi *Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast* na środowisko przyrodnicze jest działanie 4.3 *Restrukturyzacja terenów powojskowych i poprzemysłowych.* Przedsięwzięcia realizowane w ramach tego działania mają na celu doprowadzenie do stanu użyteczności publicznej zdegradowanych terenów po byłych jednostkach wojskowych i zakładach przemysłowych. Wykonane inwestycje polegały na wyburzeniu obiektów, zagospodarowaniu terenu, rekultywacji gruntów, budowie infrastruktury wodno-ściekowej, ciepłowniczej, energetycznej itp.

W roku 2011 w ramach omawianej Osi zakończono realizację 13 projektów w tym:

- 12 projektów dofinansowanych w działaniu 4.2 *Rewitalizacja miast,*
- 1 projektu dofinansowanego w działaniu 4.3 *Restrukturyzacja terenów powojskowych i poprzemysłowych* (tab. 9).

Tabela 9. *Liczba projektów zrealizowanych w 2011 r. w ramach Osi Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast.*

Działanie Poddziałanie	Liczba zrealizowanych projektów	Liczba zrealizowanych projektów, w których uwzględniono wskaźniki środowiskowe
4.2	12	12
4.3	1	1
Razem:	13	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych liczbowych wygenerowanych z Lokalnego Systemu Informatycznego MAKS wg stanu na dzień 31.12.2011 r.

W zakończonych projektach uwzględniono następujące wskaźniki środowiskowe:

- liczba zreawitalizowanych obszarów,
- powierzchnia zrewitalizowanych obszarów,
- powierzchnia obszaru rewitalizowanego i/lub powierzchnia użytkowa rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami).

Z liczb wygenerowanych z LSI MAKS (tab. 10, zał. 2) wynika, że w wyniku dofinansowania 13 projektów, w 2011 roku na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego, zrewitalizowano 11 obszarów miejskich o powierzchni obszarów rewitalizowanych i/lub powierzchni użytkowej rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami) wynoszącej 115 598,47 m^2 (poddziałanie 4.2 i 4.3 w tab. 10).

Tabela 10. *Wartości wskaźników monitorujących środowiskowych wskazane we wnioskach o płatność końcową (łącznie).*

Działanie Poddziałanie	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość
4.2	Liczba zreawitalizowanych obszarów	szt.	10
	Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	ha	9,82
	Powierzchnia obszaru rewitalizowanego i/lub powierzchnia użytkowa rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami)	m^2	113 390,59
4.3	Liczba zrewitalizowanych obszarów	szt.	1
	Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	ha	0,13

	Powierzchnia obszaru rewitalizowanego i/lub powierzchnia użytkowa rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami)	m^2	2 207,88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych liczbowych wygenerowanych z Lokalnego Systemu Informatycznego MAKS wg stanu na dzień 31.12.2011 r.

Zrealizowane inwestycje dotyczyły głównie:

- przebudowy i remontu budynków wpisanych do rejestru zabytków,
- montażu systemu monitoringu,
- budowy/przebudowy chodników, dróg dojazdowych, przejść dla pieszych, parkingów,
- urządzania terenów zielonych, placów zabaw.

Realizacja powyższych projektów, w miejscowościach: Lidzbark Warmiński, Olsztyn, Pisz, Braniewo, Olecko, Biskupiec, Kętrzyn, Elbląg i Pasłęk, miała na celu zagospodarowanie i poprawę estetyki przestrzeni publicznych w miastach, przywrócenie im historycznego wyglądu i funkcji, stworzenie właściwych warunków lokalowych i infrastrukturalnych dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, poprawę funkcjonalności ruchu pieszego i kołowego oraz zwiększenie liczby turystów.

W przypadku analizowanych działań nie zidentyfikowano przedsięwzięć, które mogłyby znacząco oddziaływać na środowisko, obszary Natura 2000 i obszary objęte innymi formami ochrony przyrody. Cztery inwestycje poddane zostały procedurze kwalifikacji (*screeningu*), w wyniku której stwierdzono brak obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko (właściwe organy wydały decyzje środowiskowe „negatywne"), w pozostałych przypadkach inwestycje nie zostały zaklasyfikowane do kategorii przedsięwzięć wymienionych w aneksie I i II Dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. *w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne* (Dz. U. UE. L. 175/40 z 5.7.1985, str. 9 z późn. zm.). *Zaświadczenia organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000* potwierdzają, że projekty zlokalizowane były poza siecią Natura 2000 i nie zagrażały jej funkcjom przyrodniczym.

Oś priorytetowa *Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna*

Działania podejmowane w ramach Osi *Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna* mają na celu poprawę dostępności komunikacyjnej województwa warmińsko-mazurskiego. Należy jednak wziąć pod uwagę, że inwestycje polegające na dostosowaniu infrastruktury drogowej do standardów bezpieczeństwa niosą ze sobą zarówno szanse jak i zagrożenia dla środowiska.

Województwo warmińsko-mazurskie charakteryzuje się zasobami przyrodniczymi o dużym stopniu naturalności i wysokim poziomie bioróżnorodności. Rozwój i modernizacja sieci transportowej może w pewnych przypadkach zagrozić bogactwu przyrodniczemu regionu. Jedną z konsekwencji rozwoju infrastruktury drogowej jest tworzenie barier ekologicznych, w wyniku których dochodzi do izolacji populacji i terenów siedliskowych fauny, zahamowania lub ograniczenia migracji zwierząt, ograniczenia przepływu genów i obniżenia zmienności genetycznej w ramach populacji oraz zamierania lokalnych populacji i obniżenia różnorodności biologicznej obszarów przeciętych drogami[2].

Autorzy *Prognozy oddziaływania na środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013* wskazali na obowiązek monitorowania działań realizowanych w ramach Osi priorytetowej *Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna*, zwłaszcza w kontekście rozbudowy i modernizacji układu drogowego. Zgodnie z przeprowadzoną analizą, systematycznego monitoringu wymagają następujące elementy środowiska: fauna (stopień izolacji i fragmentacji populacji gatunków), jakość krajobrazu i siedlisk naturalnych (różnorodność biologiczna i korytarze ekologiczne).

Oceny wpływu projektów z zakresu infrastruktury transportowej na środowisko naturalne można dokonać w oparciu o następujące wskaźniki:

1. Długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej (km),
2. Liczba wybudowanych urządzeń służących oczyszczaniu wód opadowych lub roztopowych (szt.),
3. Liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów infrastruktury ochrony środowiska (szt.),
4. Liczba wybudowanych/odtworzonych przejść dla zwierząt (szt.),

[2] Kurek R. Poradnik projektowania przejść dla zwierząt i działań ograniczających śmiertelność fauny przy drogach. Wyd. Pracownia na rzecz Wszystkich Istot

5. Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych ekranów akustycznych (m^2),
6. Długość wybudowanych/przebudowanych ekranów akustycznych (km),
7. Powierzchnia trwale przekształcona na potrzeby infrastruktury transportowej (km^2),
8. Powierzchnia obszarów chronionych wyłączona na potrzeby infrastruktury transportowej (km^2),
9. Powierzchnia wylesień przeznaczonych pod linie elektroenergetyczne (km^2),
10. Liczba wybudowanych/przebudowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego (szt.),
11. Liczba zakupionych urządzeń służących zapewnieniu bezpieczeństwa (szt.),
12. Liczba zakupionego, zmodernizowanego oznakowania nawigacyjnego dla żeglugi całodobowej (szt.),

W analizowanym okresie sprawozdawczym w ramach osi *Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna* zrealizowano 35 projektów w tym:

- 1 projekt dofinansowany w poddziałaniu 5.1.4 *Infrastruktura portowa*,
- 14 projektów dofinansowanych w poddziałaniu 5.1.6 *Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój regionalny*,
- 19 projektów dofinansowanych w poddziałaniu 5.2.1 *Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój lokalny*,
- 1 projekt dofinansowany w poddziałaniu 5.2.2 *Infrastruktura energii elektrycznej* (tab. 11).

W 11 projektach Beneficjenci uwzględnili następujące wskaźniki środowiskowe:

- liczbę wybudowanych/przebudowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej (tab. 12, zał. 3).

Tabela 11. *Liczba projektów zrealizowanych w 2011 r. w ramach Osi Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna.*

Działanie Poddziałanie	Liczba zrealizowanych projektów	Liczba zrealizowanych projektów, w których uwzględniono wskaźniki środowiskowe
5.1.4	1	-
5.1.6	14	4
5.2.1	19	7
5.2.2	1	-
Razem:	35	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych liczbowych wygenerowanych z Lokalnego Systemu Informatycznego MAKS wg stanu na dzień 31.12.2011 r.

Tabela 12. *Oś priorytetowa Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna. Wartości wskaźników monitorujących (łącznie).*

Działanie Poddziałanie	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość
5.1.6	Liczba wybudowanych/przebudowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego	szt	3
	Długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej	km	2,1
5.2.1	Liczba wybudowanych/przebudowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego	szt	15
	Długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej	km	7,24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych liczbowych wygenerowanych z Lokalnego Systemu Informatycznego MAKS wg stanu na dzień 31.12.2011 r.

Niewielka liczba projektów, do których zastosowano wskaźniki środowiskowe spowodowana jest faktem, że wskaźniki te należą do grupy wskaźników dodatkowych i Beneficjenci nie są zobligowani do ich wyboru.

Z danych zebranych z wniosków o płatność końcową wynika, że w ramach projektów drogowych zrealizowanych w 2011 r.:

- wybudowano/przebudowano 18 urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- wybudowano/przebudowano 9,34 km sieci kanalizacji deszczowej (tab. 12, zał. 3),

W tym ostatnim przypadku zebrane do kanalizacji deszczowej wody pochodzące z opadów deszczu, roztopionego śniegu lub gradu oczyszczane są w urządzeniach typu: osadnik – separator substancji

ropopochodnych, zbiornik retencyjny – separator substancji ropopochodnych, a następnie odprowadzane do środowiska. Szczegółowe warunki odprowadzania ścieków, w tym najwyższe dopuszczalne wartości wskaźników zanieczyszczeń wód opadowych odprowadzanych z dróg podano w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. *w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego*. (Dz. U. Nr 137, poz. 984 ze zm.). Zrealizowane w ramach RPO WiM projekty zapewniają nieprzekroczenie stężeń zanieczyszczeń wskazanych w ww. rozporządzeniu.

Z informacji zamieszczonych w decyzjach środowiskowych, raportach OOŚ projektach budowlanych wynika, że przedsięwzięcia zrealizowane w ramach poddziałań 5.1.6 *Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój regionalny* i 5.2.1 *Infrastruktura drogowa warunkująca rozwój lokalny* nie wymagały budowy zabezpieczeń hałasowych w postaci ekranów akustycznych. Problem ograniczenia emisji hałasu został rozwiązany poprzez zastosowanie tzw. cichych nawierzchni.

Inwestorzy realizujący przedsięwzięcia drogowe wpierane w ramach RPO WiM powinni prowadzić działania mające na celu minimalizację efektu barierowego i śmiertelności zwierząt na drogach. Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30 maja 2000 r. *w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie* (Dz. U. Nr 63, poz. 735 ze zm.) nakłada obowiązek zapewnienia bezkolizyjnego przemieszczania się zwierząt dziko żyjących z jednej na drugą stronę drogi klas A, S, GP i G w miejscach nasilonej migracji, a w szczególności większych kompleksach leśnych, obszarach bagiennych, siedliskach rzadkich i zagrożonych gatunków. Zwolnione z tego obowiązku są drogi klasy GP i G poddawane odbudowie, rozbudowie i przebudowie.

Inwestycje drogowe zrealizowane w 2011 r. w ramach osi *Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna* polegały głównie na przebudowie dróg powiatowych należących do kategorii dróg zbiorczych (Z) i lokalnych (L) oraz dróg gminnych zaliczanych do dróg lokalnych (L) i dojazdowych (D). W świetle powyższych przepisów, w przypadku przebudowanych tras komunikacyjnych nie istniał obowiązek budowy przepustów i przejść dla zwierząt. Trasy te przebiegają po niezmienionym szlaku, w związku z powyższym zrealizowane przedsięwzięcia nie prowadzą do fragmentacji środowiska oraz izolacji populacji i terenów siedliskowych. Do ograniczenia migracji zwierząt mogło dojść jedynie na etapie realizacji inwestycji.

Analiza dokumentów środowiskowych wykazała, że w przypadku budowy Obwodnicy Północnej w Iławie, drogi zaliczanej do kategorii G, nie stwierdzono występowania miejsc masowych migracji zwierząt jednakże organy ochrony środowiska nałożyły obowiązek utrzymania łączności po obu stronach drogi i umożliwienie migracji zwierząt poprzez zastosowanie rozwiązań minimalizujących tj.: tworzenie pasów zieleni izolacyjnej oraz budowę przejść dla zwierząt pod obiektami mostowymi.

Monitorowanie wpływu projektów z Osi priorytetowej *Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna* na środowisko odbywało się również na podstawie zebranej dokumentacji środowiskowej. Należy podkreślić, że inwestycje dofinansowane w ramach tej Osi wybrane zostały w oparciu o dokumentację z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Pozwoliło to na uniknięcie wspierania inwestycji, które mogłyby oddziaływać negatywnie na środowisko regionu. Wśród 35 projektów zrealizowanych w 2011 r. projektów 5 przedsięwzięć objętych zostało oceną oddziaływania na środowisko, pozostałe inwestycje poddane zostały procedurze kwalifikacji (*screeningu*), w wyniku której stwierdzono brak obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Zrealizowane inwestycje nie stanowiły zagrożenia dla obszarów należących do sieci Natura 2000.

Oś priorytetowa *Środowisko przyrodnicze*

Szczególnie ważne z punktu widzenia pozytywnego oddziaływania na środowisko regionu są projekty realizowane w ramach Osi priorytetowej *Środowisko przyrodnicze*. Działania zgrupowane wokół Osi koncentrują się przede wszystkim na komponentach środowiska przyrodniczego czyli: ochronie wód, ziemi, powietrza oraz ochronie przeciwpowodziowej.

Oceny wpływu projektów zrealizowanych w ramach analizowanej Osi priorytetowej na środowisko naturalne można dokonać w oparciu o następujące wskaźniki:

1. Łączna długość przebudowanej sieci kanalizacyjnej (km),
2. Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej (km),
3. Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków (szt.),
4. Długość przebudowanej sieci wodociągowej w ramach kompleksowego projektu (km),
5. Liczba osób podłączonych do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej w wyniku realizacji projektu (osoby),

6. Powierzchnia jednostek wytwarzania energii cieplnej/elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego (m^2),
7. Łączna liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego (szt.),
8. Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego (szt.),
9. Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego (szt.),
10. Łączna liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej z biomasy (szt.),
11. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z biomasy (szt.),
12. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z biomasy (szt.),
13. Łączna liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej z energii geotermicznej (szt.),
14. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z energii geotermicznej (szt.),
15. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z energii geotermicznej (szt.),
16. Dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii - promieniowanie słoneczne (MW/rok),
17. Dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii – biomasa (MW/rok),
18. Dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii - energia geotermiczna (MW/rok),
19. Powierzchnia terenów objętych ochroną przeciwpowodziową (ha),
20. Objętość zretencjonowanej wody w ramach małej retencji (m^3),
21. Łączna liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (szt.),
22. Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof - wozy pożarnicze (szt.),
23. Liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu (tys. osób),
24. Liczba nowych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska (szt.),
25. Liczba zmodernizowanych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska (szt.),
26. Moc przerobowa ZUO (tony/rok),
27. Odpady wytworzone poddane odzyskowi (odsetek odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi w zakładach zagospodarowania odpadów wspartych w ramach RPO WiM) (%),
28. Powierzchnia zrekultywowanych składowisk (ha),
29. Moc instalacji do unieszkodliwiania osadów ściekowych (tony/rok),
30. Moc instalacji do odzysku osadów ściekowych (tony/rok),
31. Czy projekt jest z zakresu zagospodarowania osadów ściekowych (szt.),
32. Łączna liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO (szt.),
33. Liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – spalarnie (szt.),
34. Liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – kompostownie (szt.),
35. Liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – składowiska (szt.),
36. Liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO – sortownie (szt.),
37. Liczba nowo wybudowanych instalacji w ramach ZUO - inne zakłady ZUO (szt.),
38. Łączna liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO (szt.),
39. Liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO – spalarnie (szt.),
40. Liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO – kompostownie (szt.),
41. Liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO – składowiska (szt.),
42. Liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO – sortownie (szt.),
43. Liczba zmodernizowanych instalacji w ramach ZUO - inne zakłady ZUO (szt.).

W 2011 r. w ramach Osi *Środowisko przyrodnicze* zrealizowano 20 projektów w tym:
- 3 projekty dofinansowane w poddziałaniu 6.1.2 *Gospodarka wodno-ściekowa*,
- 3 projekty dofinansowane w poddziałaniu 6.1.3 *System odbioru nieczystości z łodzi na jeziorach*,

– 5 projektów dofinansowanych w ramach poddziałania 6.2.1 *Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii*,
– 9 projektów dofinansowanych w ramach poddziałania 6.2.2 Bezpieczeństwo ekologiczne (tab. 13).

Tabela 13. *Liczba projektów zrealizowanych w 2011 r. w ramach Osi Środowisko przyrodnicze.*

Działanie Poddziałanie	Liczba zrealizowanych projektów	Liczba zrealizowanych projektów, w których uwzględniono wskaźniki środowiskowe
6.1.2	3	3
6.1.3	3	3
6.2.1	5	5
6.2.2	9	9
Razem:	20	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych liczbowych wygenerowanych z Lokalnego Systemu Informatycznego MAKS wg stanu na dzień 31.12.2011 r.

Tabela 14. *Oś priorytetowa Środowisko przyrodnicze. Wartości wskaźników monitorujących (łącznie).*

Poddziałanie	Wskaźnik	Jednostka miary	Wielkość
6.1.2	Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km	55,18
	Liczba osób podłączonych do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej w wyniku realizacji projektu	osoby	3 081
	Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków	km	1
	Moc instalacji do unieszkodliwiania osadów ściekowych	tony/rok	36
	Długość wybudowanej sieci wodociągowej w ramach kompleksowego projektu	km	5,13
	Liczba osób podłączonych do wybudowanej sieci wodociągowej w wyniku realizacji projektu	osoby	689
6.1.3	Liczba osób objętych ochroną i innymi środkami ochrony	osoby	672 142
	Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	szt.	5
	Liczba osób objętych selektywną zbiórką odpadów w wyniku realizacji projektów	osoby	28 143
	Liczba projektów z zakresu prewencji zagrożeń	szt.	2
6.2.1	Dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii - promieniowanie słoneczne	MW/rok	0,34
	Dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii - biomasa	MW/rok	3 153* właściwa wartość 1,1
	Ilość energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w wyniku realizacji projektów	MWh/rok	105,55
	Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	szt.	236
	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z biomasy	szt	4
	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	szt.	16
	Łączna dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii	MW/rok	1,34
	Łączna liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	szt.	36
	Powierzchnia jednostek wytwarzania energii cieplnej / elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	m^2	581,29
6.2.2	Liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu	osoby	595 318
	Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof - wozy pożarnicze	szt.	8

	Liczba nowych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska	szt.	4
	Liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów	osoby	21 818
	Objętość zretencjonowanej wody w ramach małej retencji	m^3	62 471
	Powierzchnia terenów objętych ochroną przeciwpowodziową	ha	15 00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych liczbowych wygenerowanych z Lokalnego Systemu Informatycznego MAKS wg stanu na dzień 31.12.2011 r.
*błędna wartość wpisana we wniosku o płatność końcową

Zadania skoncentrowane wokół poddziałania **6.1.2** ***Gospodarka wodno-ściekowa*** mają na celu wypełnienie wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych i Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych dotyczących uporządkowania gospodarki ściekowej poprzez wyposażenie aglomeracji w oczyszczalnie ścieków i systemy kanalizacji zbiorczej.
W ramach dwóch, zrealizowanych w 2011 r., projektów wybudowano 55,18 km sieci kanalizacji sanitarnej, do której podłączono 3 081 osób (gminy: Biskupiec i Mikołajki) oraz 5,13 km sieci wodociągowej, zaopatrującej w wodę pitną 689 mieszkańców gminy Mikołajki. W tym samym roku dzięki dofinansowaniu w ramach ww. poddziałania, oddano również do użytkowania mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków (przepustowość 180 m^3/d), odbierającą ścieki sanitarne od 522 mieszkańców gminy Purda (tab. 14, zał. 4).

Dzięki pomocy finansowej udzielonej na działania związane z zagospodarowaniem szlaków wodnych (poddziałanie **6.1.3** ***System odbioru nieczystości z łodzi na jeziorach***), w 2011 r. zrealizowano 3 projekty objęte *Indykatywnym wykazem indywidualnych projektów kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 (*tab. 13, zał. 4). Efektem tych projektów są ekologiczne przystanie żeglarskie w miejscowościach Mikołajki i Wilkasy, wyznaczające nowe standardy usług świadczonych żeglarzom i turystom.

Rosnący ruch turystyczny na obszarze Wielkich Jezior Mazurskich wywiera istotny wpływ na stan środowiska przyrodniczego. Głównym problemem jest wzrost zanieczyszczeń pozostawianych przez turystów tj. ścieki pochodzące z jednostek pływających, zanieczyszczenie odpadami stałymi brzegów jezior i dewastacja linii brzegowej jezior. Jest to szczególnie widoczne w miejscach atrakcyjnych krajobrazowo, najczęściej odwiedzanych przez turystów. Celem projektów realizowanych w ramach poddziałania 6.1.3 jest ochrona i utrzymanie czystości jezior mazurskich i ich strefy brzegowej. W związku z powyższym podstawowym elementem nowopowstałych przystani ekologicznych w Mikołajkach i Wilkasach jest infrastruktura umożliwiająca zorganizowany odbiór ścieków i odpadów stałych z jednostek pływających. W ramach ww. inwestycji wybudowane zostały stanowiska odprowadzania ścieków sanitarnych i wód zęzowych, kanalizacja sanitarna, przepompownie ścieków, zbiorniki bezodpływowe oraz stanowiska z kontenerami do selektywnej zbiórki odpadów. Realizacja projektów zapewniła ograniczenie ilości ścieków odprowadzanych bezpośrednio do środowiska (mniej o 420,00 m^3/rok)[3] oraz selektywną zbiórkę odpadów stałych, którą objęto łącznie 28 143 osób. Dzięki zbiórce odpadów stałych nastąpiło zmniejszenie (o 20,71 Mg/rok)[4] ilości odpadów kierowanych na składowiska. Funkcjonujące w Mikołajkach i Wilkasach porty żeglarskie zostały wyposażone również w systemy zapewniające bezpieczeństwo żeglugi tj.: system szybkiego monitorowania i powiadamiania o warunkach pogodowych oraz system alarmowania o zagrożeniach związanych ze zbliżającym się szkwałem lub nawałnicami.

Poprawę stanu bezpieczeństwa na obszarze Wielkich Jezior Mazurskich zapewnił również projekt dofinansowany w ramach poddziałania 6.1.3, polegający na doposażeniu jednostek policji w miejscowościach: Pisz, Węgorzewo, Iława, Giżycko, Mrągowo w 5 łodzi hybrydowych (sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof). Zakupione łodzie pozwoliły na zapewnienie ochrony 672 142 mieszkańcom i turystom przebywającym na obszarze Wielkich Jezior Mazurskich (tab. 14, zał. 4).

Korzystny wpływ na środowisko naturalne generują projekty podejmowane w ramach poddziałania **6.2.1** ***Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.*** Realizacja inwestycji z zakresu OŹE powoduje

[3] Wartości wskaźników dodatkowych. Dane wskazane we wnioskach o dofinansowanie.
[4] Wartości wskaźników dodatkowych. Dane wskazane we wnioskach o dofinansowanie.

zwiększenie udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym regionu oraz wpływa na ograniczenie emisji szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery.

W projektach zrealizowanych w 2011 r. w ramach poddziałania 6.2.1, wykorzystano energię promieniowania słonecznego oraz energię pochodzącą z biomasy. Zastosowane kolektory słoneczne oraz kotły do spalania biomasy posłużyły do bezpośredniej przemiany energii odnawialnej na ciepło użyteczne. W ramach zakończonych inwestycji zamontowano 252 jednostki (o łącznej powierzchni 581,29 m^2) wytwarzające energię cieplnej/elektryczną przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego oraz wybudowano 4 jednostki wytwarzania energii cieplnej z biomasy. Łączna dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o promieniowanie słoneczne i biomasę wynosi 1,34 MW/rok (tab. 14, zał. 4).

Województwo warmińsko-mazurskie wyróżnia się bogactwem i różnorodnością środowiska przyrodniczego. Powyższe wartości wymagają ochrony poprzez obserwacje, działania prewencyjne oraz posiadanie narzędzi służących do prowadzenia akcji ratunkowych na wypadek klęsk żywiołowych i katastrof ekologicznych. Realizacja tych zadań jest możliwa m.in. dzięki wparciu finansowemu udzielanemu w ramach poddziałania **6.2.2** ***Bezpieczeństwo ekologiczne***. Do końca 2011 r. w ramach tego poddziałania zrealizowano 8 projektów polegających na zakupie samochodów ratowniczo-gaśniczych przystosowanych do celów ratownictwa ekologicznego, wyposażonych m.in. w specjalistyczny sprzęt, zbiorniki wodne, zbiorniki na środki pianotwórcze. Odpowiednie wykorzystanie zakupionego sprzętu pozwoli zminimalizować szkodliwe następstwa potencjalnych zdarzeń takich jak wypadki komunikacyjne, katastrofy ekologiczne oraz zabezpieczy przed skutkami klęsk lub katastrof 595 318 mieszkańców regionu.

Ochronę środowiska naturalnego zapewnia również inwestycja hydrotechniczna, której celem bezpośrednim była odbudowa zapory ziemnej w Górowie Iławeckim umożliwiającej piętrzenie wody w zbiorniku, regulacja koryta rzeki (wykonanie umocnień dna i skarp), odbudowa uszkodzonej w czasie katastrofy skarpy oraz wykonanie dróg dojazdowych. Dzięki realizacji ww. projektu ochroną objęto 15 000 ha terenów zagrożonych powodzią zamieszkałych przez 21 818 mieszkańców regionu. W ramach wykonanego projektu powstały 4 nowoczesne stanowiska pomiarowe umożliwiające monitorowanie środowiska (tab. 14, zał. 4).

Wpływ projektów infrastrukturalnych, dofinansowanych w ramach Osi priorytetowej *Środowisko przyrodnicze*, na środowisko oceniany był m.in. w oparciu o dokumentację z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

W 5 projektach, spośród 20 zrealizowanych w 2011 r., przeprowadzone zostały postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, pozostałe inwestycje należały do przedsięwzięć niemogących oddziaływać na środowisko i niewpływających znacząco na obszar Natura 2000 oraz do inwestycji o charakterze nieinfrastrukturalnym. Z zapisów Zaświadczeń organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów natura 2000 (Załączników 2b) wynika, że zrealizowane inwestycje nie wywierały istotnego oddziaływania na obszar Natura 2000.

Skumulowane oddziaływanie projektów zrealizowanych w ramach RPO WiM w 2011 r. na elementy środowiska przyrodniczego

Celem niniejszego opracowania jest zbadanie skumulowanego oddziaływania projektów zrealizowanych w ramach analizowanych Osi priorytetowych na poszczególne komponenty środowiska tj.:

- różnorodność biologiczna, flora i fauna,
- populacja i zdrowie ludzkie,
- powierzchnia ziemi,
- woda,
- powietrze i czynniki klimatyczne,
- dobra materialne, dziedzictwo kulturowe i krajobraz (tab.15).

Analizie poddano projekty, które ubiegały się o dofinansowanie w ramach następujących Osi priorytetowych:

- Przedsiębiorczość,
- Turystyka,
- Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast,
- Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna,
- Środowisko przyrodnicze.

Wybór obszarów badania podyktowany jest przede wszystkim ustaleniami *Prognozy oddziaływania na środowisko RPO WiM*. Drugim istotnym kryterium była dostępność wskaźników pozwalających określić wpływ projektów na środowisko (jak wspomniano wcześniej środowiskowe wskaźniki monitorowania nie występowały we wszystkich Osiach).

Tabela 15. *Wpływ projektów zrealizowanych w 2011 r. na, wyróżnione w Dyrektywie SEA, elementy środowiska*

Elementy środowiska	Wskaźnik	Jednostka miary	Wielkość
Różnorodność biologiczna, flora i fauna	Liczba wybudowanych/odtworzonych przejść dla zwierząt	szt.	Liczba nie została precyzyjnie określona
Populacja i zdrowie ludzkie	Liczba osób objętych ochroną i innymi środkami ochrony	osoby	672 142
	Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	szt.	5
	Liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu	osoby	595 318
	Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof - wozy pożarnicze	szt.	8
	Liczba nowych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska	szt.	4
	Liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów	osoby	21 818
	Powierzchnia terenów objętych ochroną przeciwpowodziową	ha	15 000
	Liczba wybudowanych/przebudowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego	szt.	18
Powierzchnia ziemi	Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami	szt.	13
	Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	tony	mniej o 20 498,30 Mg/rok
	Zmiana materiałochłonności	kg	mniej o 835 200,97 kg/rok
Woda	Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	szt.	5
	Zmiana ilości nieczyszczonych ścieków przemysłowych odprowadzanych do wód lub do ziemi	m^3	mniej o 10 544 m^3/rok
	Zmiana ilości zużycia wody	m^3	mniej o 1 157,4 m^3/rok
	Długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej	km	9,34
	Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km	55,18
	Liczba osób podłączonych do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej w wyniku realizacji projektu	osoby	3 081
	Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków	km	1
	Moc instalacji do unieszkodliwiania osadów ściekowych	tony/rok	36
	Długość wybudowanej sieci wodociągowej w ramach kompleksowego projektu	km	5,13
	Liczba osób podłączonych do wybudowanej sieci wodociągowej w wyniku realizacji projektu	osoby	689
Powietrze i czynniki klimatyczne	Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza	szt.	8
	Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, dwutlenku węgla	tony	mniej o 1 335,64 Mg/rok

	Zmiana energochłonności	MWh	mniej o 273,6 MWh
	Dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii - promieniowanie słoneczne	MW/rok	0,34
	Dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii - biomasa	MW/rok	3 153* właściwa wartość 1,1
	Ilość energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w wyniku realizacji projektów	MWh/rok	105,55
	Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	szt.	236
	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z biomasy	szt	4
	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	szt.	16
	Łączna dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii	MW/rok	1,34
	Łączna liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	szt.	36
	Powierzchnia jednostek wytwarzania energii cieplnej / elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	m^2	581,29
Dobra materialne, dziedzictwo kulturowe i krajobraz	Liczba zreawitalizowanych obszarów	szt.	11
	Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	ha	9,95
	Powierzchnia obszaru rewitalizowanego i/lub powierzchnia użytkowa rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami)	m^2	115 898,47

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych liczbowych wygenerowanych z Lokalnego Systemu Informatycznego MAKS wg stanu na dzień 31.12.2011 r.

Różnorodność biologiczna, fauna, flora

Wysoka różnorodność biologiczna województwa warmińsko-mazurskiego wynika ze znacznego zróżnicowania fizjograficznego regionu, siedlisk w obrębie poszczególnych ekosystemów i bogactwa gatunków związanych z poszczególnymi siedliskami. Zachowaniu tej różnorodności sprzyja niewielkie zanieczyszczenie środowiska, wysoka lesistość, duża powierzchnia i zróżnicowanie ekosystemów wodnych i torfowiskowych, obecność ekstensywnie użytkowanych terenów oraz stosunkowo niewielka fragmentacja krajobrazów[5]. O randze walorów przyrodniczych regionu świadczy również duża powierzchnia obszarów objętych ochroną. W 2010 r. ochroną prawną objętych zostało 1 126 155,3 ha, co stanowiło 46,6% ogólnej powierzchni województwa[6].

Projekty, które otrzymały wsparcie w ramach regionalnego programu operacyjnego i zostały zrealizowane w 2011 r. nie stanowiły zagrożenia dla utrzymania różnorodności biologicznej regionu. Realizacja przedsięwzięć drogowych, polegających na przebudowie dróg powiatowych i gminnych z kategorii Z, L i D, nie spowodowała trwałych przekształceń powierzchni - inwestycje prowadzone były na niezmienionym szlaku. Nie przyczyniły się zatem do rozdrobnienia i izolacji populacji poszczególnych gatunków. W przypadku inwestycji polegającej na budowie Obwodnicy Północnej w Iławie organy ochrony środowiska nałożyły na inwestora obowiązek zapewnienia utrzymania łączności po obu stronach drogi i umożliwienia migracji zwierząt poprzez tworzenie pasów zieleni izolacyjnej oraz budowę przejść pod obiektami mostowymi.

Populacja, zdrowie ludzkie

[5] Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2012 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018.
[6] Urząd Statystyczny w Olsztynie. Rocznik Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2011.

Poprawę bezpieczeństwa (w tym ochronę zdrowia i życia ludzkiego) na drogach, szlakach wodnych i terenach rekreacyjnych województwa warmińsko-mazurskiego zapewniły inwestycje zrealizowane w ramach Osi priorytetowych *Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna* oraz *Środowisko przyrodnicze*.

Inwestycje polegające na

- budowie/przebudowie urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego (18 szt.),
- zakupie specjalistycznego sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (13 szt.),
- odbudowie zbiorników wodnych w tym budowie stanowisk pomiarowych w zakresie monitoringu środowiska (4 stanowiska)

przyczyniły się do ochrony życia uczestników ruchu, zabezpieczyły przed katastrofą oraz powodzią łącznie 1 289 278 mieszkańców i turystów przebywających na terenie województwa.

Powierzchnia ziemi

Podstawowym sposobem unieszkodliwiania odpadów w województwie warmińsko-mazurskim jest ich składowanie na składowiskach[7]. Instalacje te, niezależnie od rodzaju składowanych odpadów, są obiektami uciążliwymi, a w przypadku braku dostatecznych zabezpieczeń mogą oddziaływać negatywnie na wszystkie komponenty środowiska. Bardzo ważne, z punktu widzenia ochrony powierzchni ziemi, jest zatem wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, realizacja inwestycji prowadzących do wykorzystania surowców wtórnych oraz selektywne zbieranie odpadów.

W ciągu ostatnich 10 lat ilość odpadów wytwarzanych przez zakłady przemysłowe funkcjonujące na terenie województwa systematycznie rosła z 459,6 tys. Mg w 2000 r. do 1 010,8 Mg w 2010 r. Ma to ścisły związek ze wzrostem liczby zakładów wytwarzających odpady przemysłowe (tab. 16). Należy podkreślić fakt, że zdecydowana część wytworzonych przez zakłady odpadów poddawana była odzyskowi (75% w 2000 r., 88,6% w 2010 r.). Zaledwie niewielka ich część (4,4% w 2000 r., 0,7% w 2010 r.) trafiała na przyzakładowe (i inne) składowiska odpadów[8].

Tabela 16. *Zakłady funkcjonujące na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wytwarzające odpady przemysłowe*

Wyszczególnienie	2000	2005	2009	2010
Zakłady wytwarzające odpady	49	62	71	74
Odpady wytworzone [tys. Mg]	459,6	609,3	755,1	1 010,8
Odpady poddane odzyskowi [tys. Mg]	344,6	545,6	620,5	895,5
Odpady składowane [tys. Mg]	20,2	8,3	14,8	7,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznika Statystycznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2011

Analiza danych zebranych w opracowaniach Urzędu Statystycznego w Olsztynie wskazuje na korzystne zmiany jakie zachodzą na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie gospodarki odpadami przemysłowymi. Trudno jednak określić w jakim stopniu wpłyną na powyższy stan projekty zrealizowane w ramach RPO WiM.

Do ograniczenia ilości odpadów deponowanych na składowiskach przyczyniły się projekty zrealizowane w ramach Osi priorytetowej *Przedsiębiorczość* (podziałanie 1.1.5, 1.1.6 i 1.1.7) oraz Osi *Środowisko przyrodnicze*.

Wdrożone w ramach poddziałań 1.1.5, 1.1.6 i 1.1.7 projekty polegające na zastosowaniu innowacyjnych technologii i zainstalowaniu urządzeń modernizujących procesy produkcji przyczyniły się do zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów o 20 498,30 Mg/rok oraz ograniczenia zużycia surowców (zmniejszenia materiałochłonności mierzonej ilością wytwarzanych odpadów) o 835 200,97kg/rok.

[7] Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko Mazurskiego na lata 2007-2010.
[8] Urząd Statystyczny w Olsztynie. Rocznik Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2011.

W ramach projektów zrealizowanych w poddziałaniu 6.1.3. Osi priorytetowej *Środowisko przyrodnicze* selektywną zbiórką odpadów komunalnych objęto 28 143 osoby. Zapewniło to zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska o 20,71 Mg/rok.

Dla porównania - ilość odpadów komunalnych zebranych w 2010 r. na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wynosiła 328 tys. Mg, w tym zebranych selektywnie - 21 tys. Mg. Odpady te kierowane były do 30 funkcjonujących w regionie, czynnych składowisk odpadów komunalnych. [9]

Woda

Jakość wód na terenie województwa warmińsko-mazurskiego jest wynikiem presji związanych z odprowadzeniem ścieków komunalnych i przemysłowych do wód, spływami obszarowymi, niewłaściwą gospodarką odpadami oraz sposobem postępowania z wodami opadowymi i roztopowymi. Zagrożeniem dla wód są przede wszystkim odprowadzane i niewłaściwie oczyszczane ścieki komunalne i przemysłowe oraz spływy obszarowe[10].

Na terenie województwa, według danych GUS, w 2010 r. funkcjonowało:

- 218 oczyszczalni ścieków komunalnych, obsługujących 1 029,4 tys. osób (w tym 832,4 tys. mieszkańców miast i 197 tys. mieszkańców wsi),
- 18 oczyszczalni ścieków przemysłowych,
- 26 podczyszczalni ścieków przemysłowych.

Łączna długość sieci kanalizacyjnej w 2010 r. wynosiła 4 794,6 km i wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 254,6 km. Siecią kanalizacyjną odprowadzono 47 100 000 m^3 ścieków (więcej o 2 607 000 m^3w stosunku do roku 2009).

Z danych GUS wynika, że długość sieci kanalizacyjnej oraz liczba korzystających z niej gospodarstw domowych systematycznie rośnie. Można przyjąć, że wpływ na poprawę stanu w zakresie gospodarki wodno-ściekowej miały również projekty wdrożone w ramach RPO WiM.

Część projektów zrealizowanych w 2011 r. ramach Osi priorytetowych:

- *Przedsiębiorczość*,
- *Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna*,
- oraz *Środowisko przyrodnicze*

dzięki wyeliminowaniu niekontrolowanych zrzutów ścieków do środowiska, utrzymaniu wymaganych prawem norm jakości ścieków oczyszczonych oraz ograniczeniu zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł przemysłowych miało wpływ na poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Wykonane inwestycje takie jak:

- montaż przyzakładowych oczyszczalni ścieków,
- zastosowanie nowoczesnych, oszczędnych linii technologicznych, wyposażonych w zamknięty układ wodny,
- budowa systemu kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej,
- budowa mechniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków,
- oraz budowa stanowisk służących do odbioru ścieków sanitarnych i wód zęzowych pochodzących z jednostek pływających

zapewniły ograniczenie zużycia wody (o 1 157,4 m^3/rok), zorganizowany odbiór ścieków sanitarnych (55,18 km sieci sanitarnej), ograniczenie zanieczyszczenia i zmniejszenie ilości ścieków odprowadzanych do środowiska (o 10 964 m^3/rok).

Powietrze, czynniki klimatyczne

Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) polega na:

- utrzymaniu poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszaniu poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane,

[9] Główny Urząd Statystyczny. Ochrona Środowiska 2011.

[10] Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015 – 2018.

- zmniejszaniu i utrzymaniu poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Jakość powietrza w województwie warmińsko-mazurskim zależy głównie od wielkości i rozkładu przestrzennego emisji ze źródeł stacjonarnych oraz mobilnych. Główną przyczyną powstawania zanieczyszczeń w regionie jest spalanie paliw, w tym: w procesach energetycznego spalania paliw kopalnych oraz w silnikach spalinowych napędzających pojazdy. Do redukcji emisji SO_2, NO_x i pyłów może przyczynić się m.in.: likwidacja kotłowni o dużej emisji, zamiana kotłowni węglowych na obiekty niskoemisyjne, instalowanie i modernizacja urządzeń ochrony powietrza.[11]

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonuje 49 zakładów, należących do sektora energetyczno-przemysłowego, szczególnie zagrażających czystości powietrza. Zakłady te w 2010 r. wyemitowały łącznie 1,2 tys. Mg zanieczyszczeń pyłowych oraz 9,6 tys. Mg zanieczyszczeń gazowych. Wśród ww. zakładów 35 wyposażonych było w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych, 7 posiadało urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych.[12].

Tabela 17. *Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza funkcjonujące na terenie województwa warmińsko-mazurskiego*

Wyszczególnienie	2000	2005	2009	2010
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza	49	42	49	49
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych	37	32	38	35
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych	4	5	7	7
Emisja zanieczyszczeń pyłowych [tys. Mg]	2,5	1,9	1,5	1,2
Emisja zanieczyszczeń gazowych [tys. Mg]	15,3	10,6	9,7	9,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznika Statystycznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2011

Analiza poziomu emisji zanieczyszczeń w latach 2000-2010 wykazała, że ilość gazów i pyłów wysłanych przez ww. zakłady do atmosfery systematycznie spada (tab. 17). Wysoki stopień redukcji zanieczyszczeń jest możliwy dzięki zastosowaniu specjalistycznych urządzeń tj. cyklony, multicyklony, elektrofiltry itp. Należy również podkreślić, że na tle pozostałych województw liczba funkcjonujących na terenie Warmii i Mazur zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza i poziom emitowanych przez nie zanieczyszczeń jest relatywnie niska.

Poprawa jakości środowiska w obszarze „ochrona powietrza" dotyczy głównie inwestycji wdrożonych w 2011 r. w ramach Osi priorytetowych *Przedsiębiorczość* i *Środowisko przyrodnicze*.

Inwestycje zrealizowane w ramach poddziałań: 1.1.5, 1.1.6 oraz 1.1.7 przyczyniły się do redukcji (o 1 335,64 Mg/rok) emisji pyłów i gazów do atmosfery oraz zmniejszenia zużycia energii elektrycznej i cieplnej (o 273,6 MWh). Ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz minimalizacja energochłonności produkcji były możliwe dzięki instalacji wysokosprawnych urządzeń ciepłowniczych i budowie nowoczesnych sieci centralnego ogrzewania oraz wdrożeniu energooszczędnych technologii.

Działaniami umożliwiającymi efektywną redukcję zanieczyszczeń powietrza były również inwestycje wykorzystujące odnawialne źródła energii. Projekty zrealizowane w 2011 r. w ramach podziałania 6.2.1 ograniczyły emisję gazów i pyłów do atmosfery oraz spowodowały zwiększenie udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym województwa – łączna dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o promieniowanie słoneczne i biomasę wynosiła 1,34 MWh/rok.

W województwie warmińsko-mazurskim w 2010 r. pozyskano 8 253,31 TJ energii z OŹE, w tym m.in.: z energii słonecznej - 12,86 TJ, z biomasy – 7 743,50 TJ oraz pomp ciepła – 0,20 TJ.[13]

[11] Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015 – 2018.

[12] Urząd Statystyczny w Olsztynie. Rocznik Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2011.

[13] Warmińsko-Mazurska Agencja Energetyczna. Sprawozdane końcowe z realizacji Programu Ekoenergetycznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2005 – 2010.

Z danych zebranych przez Warmińsko-Mazurską Agencję Energetyczną wynika, że w regionie Warmii i Mazur następuje systematyczny wzrost zainteresowania nośnikami energii odnawialnej (tab.18).

Tabela 18. *Bilans zużycia OŹE w województwie warmińsko-mazurskim*

Rodzaj OŻE	Ilość wyprodukowanej energii [TJ]			
	2003	2007	2009	2010
Energia słoneczna	0,98	3,07	6,17	12,86
Energia geotermalna	0,00	0,00	0,00	0,00
Biomasa	3 946,00	4 811,06	7 735,00	7 743,50
Pompy ciepła	0,04	0,05	0,1	0,20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania końcowego z realizacji Programu Ekoenergetycznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2005 – 2010

Największą pozycję bilansu energii odnawialnej stanowi energia biomasy. Wpływ na tak duży wzrost wykorzystania biomasy na cele energetyczne ma przede wszystkim znaczny przyrost produkcji paliw z drewna i słomy (pellet i brykiet).[14]

Dobra materialne, dziedzictwo kulturowe, krajobraz

Wpływ projektów zrealizowanych w ramach RPO WiM na ww. komponenty środowiska może być mierzony jedynie w oparciu o wskaźniki stosowane w Osi priorytetowej *Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast.*

Głównym celem projektów wdrożonych w 2011 r. we wspomnianej Osi priorytetowej było przywrócenie dawnej świetności obszarów miejskich, zagospodarowanie reprezentacyjnych przestrzeni publicznych, poprawa estetyki, przywrócenie im historycznej funkcji, powiększanie i pielęgnacja terenów zielonych jako obszarów rekreacji i ostoi przyrodniczych. Zrealizowane zadania – rewitalizacja 115 598,47 m^2 obszarów miejskich - wpłynęły zatem pozytywnie na walory kulturowe i krajobraz miast.

Analizując oddziaływanie projektów dofinansowanych w ramach RPO WiM i zakończonych w 2011 r. należy również wspomnieć o wpływie inwestycji drogowych na istotny komponent krajobrazu kulturowego Warmii i Mazur, jakim są przydrożne szpalery drzew. Według subiektywnej oceny (brak jest bowiem wskaźników pozwalających na zmierzenie wpływu alei na środowisko) przebudowa infrastruktury transportowej niesie ze sobą zarówno szanse (usprawnienia komunikacyjne) jak i zagrożenia dla środowiska naturalnego, związane m.in. z wycinką drzew. Wpisujące się w pejzaż regionu aleje są dziedzictwem historycznym równie cennym jak walory przyrodnicze. Niezwykle istotne jest zatem znalezienie równowagi między koniecznością modernizacji układu komunikacyjnego, a zachowaniem najcenniejszych alei.

Monitorowanie realizacji wskaźników programowych

Wśród wskaźników wymienionych w poszczególnych rozdziałach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 wyróżnić należy te, które pozwalają na ocenę wpływu RPO WiM na środowisko regionu (tab. 19).

Tabela 19. Wskaźniki monitorowania określone w RPO WiM umożliwiające ocenę wpływu zrealizowanych projektów na środowisko przyrodnicze.

Oś priorytetowa	Wskaźnik		Jednostka miary	Wartość w roku docelowym	Wartość osiągnięta w 2009 r.	Wartość osiągnięta w 2010 r.	Wartość osiągnięta w 2011 r.
	Nazwa	rodzaj					
Przedsiębiorczość	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów	P	szt.	259	5	51	105

[14] Warmińsko-Mazurska Agencja Energetyczna. Sprawozdanie końcowe z realizacji Programu Ekoenergetycznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2005 – 2010.

	przyjaznych środowisku						
Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast	Liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast	P	szt.	84	-	6	13
Środowisko przyrodnicze	Liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami	P	szt.	4	-	-	-
	Liczba projektów z zakresu prewencji zagrożeń	P	szt.	13	-	-	3
	Liczba projektów z zakresu energii odnawialnej	P	szt.	30	1	-	5
	Dodatkowa moc zainstalowana energii ze źródeł odnawialnych	P	MW	15	-	-	1,34
	Długość wybudowanej sieci wodociągowej	P	km	197	-	-	5,13
	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	P	km	600	-	7,2	55,18
	Liczba osób przyłączonych do sieci wodociągowej w wyniku realizacji projektu	R	tys. osób	19	-	-	0,689
	Liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektu	R	tys. osób	35	-	1,275	3,081
	Liczba osób objętych selektywną zbiórką odpadów w wyniku realizacji projektu	R	tys. osób	210	-	-	28,143
	Odpady wytworzone poddane odzyskowi	R	%	30	-	-	-
	Liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów	R	tys. osób	9	-	-	21,818
	Ilość energii wytworzonej z OŹE w wyniku realizacji projektu	R	MWh/rok	30 000	12,08	-	105,55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie RPO WiM oraz danych liczbowych wygenerowanych z Lokalnego Systemu Informatycznego MAKS wg stanu na dzień 31.12.2011 r.

Z danych zebranych w tabeli 19 wynika, że w 2011 r. osiągnięto stosunkowo wysoki stopień realizacji następujących wskaźników programowych:

- liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku (62% założonej wartości wskaźnika),
- liczba osób zabezpieczonych przed powodzią (2,5 - krotne przekroczenie wartości docelowej wskaźnika).

Wysoki poziom realizacji ww. wskaźników monitorowania jest efektem bardzo dużego zainteresowania Wnioskodawców środkami UE przeznaczonymi na realizację zadań w ramach poddziałań:

- 1.1.5 *Wsparcie MŚP – promocja produktów i procesów przyjaznych dla środowiska*,
- 1.1.9 *Inne inwestycje w przedsiębiorstwa*,
- oraz 6.2.2 *Bezpieczeństwo ekologiczne*.

Wartości pozostałych, wskazanych w tabeli, wskaźników programowych są relatywnie niskie w stosunku do wyznaczonych w Programie wartości docelowych.

Do końca 2011 r. zrealizowano 19 projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast, co stanowi zaledwie 22,6% założonej wartości wskaźnika.

W analizowanym okresie 2007-2011 wdrożono 6 projektów z zakresu energii odnawialnej. Wskazana w RPO WiM wartość docelowa wynosi 30 projektów. Należy jednak podkreślić, że inwestycje polegające na wykorzystaniu OŹE cieszą się obecnie bardzo dużym zainteresowaniem. Mając na uwadze liczbę umów podpisanych z beneficjentami można przewidzieć, że założona w Programie wartość zostanie osiągnięta w 2013 r.

Wartość wskaźnika „Dodatkowa moc zainstalowana energii z odnawialnych źródeł energii", uzyskana w 2011 r., wynosiła 1,34 MW. Podobnie jak w poprzednim przypadku należy oczekiwać osiągnięcia planowanej na 2013 r. (15 MW) wartości tego wskaźnika.

Bardzo niski poziom wykonania - zaledwie 0,39% zakładanej wartości – można stwierdzić w przypadku wskaźnika „Ilość energii wytworzonej z OŹE w wyniku realizacji projektu".

Niskim stopniem realizacji charakteryzują się również wskaźniki związane z poddziałaniem 6.1.2 *Gospodarka wodno-ściekowa* takie jak:

- długość wybudowanej sieci wodociągowej (na planowane 197 km sieci wykonano 5,13 km co stanowi **2,6%** docelowej wartości – tab. 19),
- długość wybudowanej sieci kanalizacyjne (10,3 %),
- liczba osób przyłączonych do sieci wodociągowej w wyniku realizacji projektu (3,6%),
- liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektu (12,4%).

Należy jednak wziąć pod uwagę, że powyższą sytuację może naprawić: nabór wniosków o dofinansowanie ogłoszony w 2012 r. w ramach poddziałania 6.1.2 oraz liczba projektów, które znajdują się obecnie w trakcie realizacji.

Relatywnie niską wartość - 28,143 tys. osób (13,4%) - uzyskał wskaźnik „Liczba osób objętych selektywną zbiórką odpadów w wyniku realizacji projektu". Wzrostu wartości powyższego wskaźnika należy upatrywać w inwestycjach podjętych w ramach kompleksowego projektu pn. „Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego".

Podsumowanie

I.

Autorzy *Prognozy oddziaływania na środowisko RPO WiM na lata 2007-2010* wskazali na konieczność objęcia monitoringiem działań realizowanych w ramach Osi priorytetowych:

- *Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna*,
- *Turystyka*,
- *Przedsiębiorczość*

oraz zagrożonych elementów środowiska, czyli jakości krajobrazu i siedlisk naturalnych oraz fauny.

II.

System monitoringu oparty został o wartości wskaźników podane przez Beneficjentów we wnioskach o płatność końcową, informacje zawarte w Lokalnym Systemie Informatycznym, raportach oddziaływania na środowisko, kartach informacyjnych przedsięwzięcia, opiniach i audytach.

Ocenę wpływu projektów na środowisko przyrodnicze, w oparciu o prośrodowiskowe wskaźniki monitorowania, wykonano w następujących Osiach priorytetowych:

- *Przedsiębiorczość*,

- *Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna,*
- *Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast*,
- *Środowisko przyrodnicze*.

W przypadku pozostałych Osi priorytetowych RPO WiM ocena pod kątem oddziaływania na środowisko może okazać się mało precyzyjna ze względu na brak wskaźników umożliwiających dokonanie pełnej analizy i podsumowań.

III.

W 2011 r. zakończono realizację 355 projektów dofinansowanych ze środków RPO WiM (złożono 355 wniosków o płatność końcową). W 155 wnioskach o płatność końcową podano wartości wskaźników środowiskowych pozwalających na ocenę wpływu projektów na środowisko przyrodnicze.

IV.

Wśród zakończonych inwestycji dominują przedsięwzięcia dofinansowane w ramach Osi priorytetowej *Przedsiębiorczość*. Spośród 225 projektów, zrealizowanych w ramach tej Osi, 111 inwestycji miało korzystny wpływ na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego (woda, powierzchnia ziemi, powietrze).

Powyższe inwestycje zostały dofinansowane w ramach poddziałań:

- 1.1.5 *Wsparcie MŚP – promocja produktów i procesów przyjaznych dla środowiska*,
- 1.1.6 *Wsparcie na nowe inwestycje dla dużych przedsiębiorstw*,
- 1.1.7 *Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw i sektora MŚP w zakresie innowacji i nowych technologii*,
- 1.1.9 *Inne inwestycje w przedsiębiorstwa*,

które miały na celu m.in. stymulowanie proekologicznych wzorców produkcji, zrównoważone gospodarowanie energią oraz ograniczanie emisji do środowiska.

V.

Korzystny wpływ na jakość środowiska, zwłaszcza w obszarach: ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, ochrona powietrza, bezpieczeństwo ekologiczne i zdrowie ludzkie, miało 20 projektów zrealizowanych w ramach Osi priorytetowej *Środowisko przyrodnicze*.

VI.

Działania na rzecz ochrony środowiska podjęto również w projektach zrealizowanych w ramach Osi priorytetowej *Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna* oraz *Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast*.

Realizacja RPO WiM przyczynia się, w sposób bezpośredni, do poprawy stanu środowiska we wskazanych przez Autorów *Prognozy* obszarach.

VII.

Projekty ubiegające się o dofinansowanie ale nie spełniające określonych w Programie warunków środowiskowych oraz nie posiadające właściwej dokumentacji środowiskowej zostały pozbawione możliwości wsparcia w ramach RPO WiM.

VIII.

Analiza stopnia wdrożenia programowych (pro środowiskowych) wskaźników monitorowania wykazała relatywnie niski poziom ich realizacji.

Wysokim zaangażowaniem charakteryzowały się jedynie następujące wskaźniki:

- liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku (62% założonej wartości wskaźnika),
- liczba osób zabezpieczonych przed powodzią (2,5 - krotne przekroczenie wartości docelowej wskaźnika).

Należy jednak pamiętać, że zdecydowaną większość projektów dofinansowanych w ramach RPO WiM stanowią projekty infrastrukturalne, wymagające dużych nakładów, zaangażowania i odpowiedniego czasu do wykonania zadania. Większość z nich znajduje się obecnie na etapie realizacji. Mając na uwadze liczbę umów podpisanych z beneficjentami można przewidywać, że zaplanowane w RPO WiM wartości wskaźników programowych zostaną osiągnięte zgodnie z założeniami.

Wykorzystane materiały źródłowe

1. Dyrektywa Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* (Dz. U. UE. L. 197/30 z 21.7.2001, str. 7);

2. Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. *w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne* (Dz. U. UE. L. 175/40 z 5.7.1985, str. 9 ze zm.);
3. Lista wskaźników kontekstowych dla województwa warmińsko-mazurskiego, MRR;
4. Ochrona środowiska 2011, Główny Urząd Statystyczny;
5. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007-2010;
6. Poradnik projektowania przejść dla zwierząt i działań ograniczających śmiertelność fauny przy drogach, Pracownia na rzecz Wszystkich Istot
7. Prognoza oddziaływania na środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013, EKO-OPIS Łucja Krupińska;
8. Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2012 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018;
9. Raport o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w 2010 r., WIOŚ w Olsztynie;
10. Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013;
11. Rocznik Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2011, Urząd Statystyczny w Olsztynie;
12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. *w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego* (Dz. U. Nr 137, poz. 984 ze zm.);
13. Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30 maja 2000 r. *w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie* (Dz. U. Nr 63, poz. 735 ze zm.);
14. Sprawozdanie końcowe z realizacji Programu Ekoenergetycznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2005 – 2010, Warmińsko-Mazurska Agencja Energetyczna;
15. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.)
16. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.);
17. Wytyczne w zakresie sprawozdawczości z dnia 30 sierpnia 2011 r., MRR;
18. Wytyczne Wdrożenie Dyrektywy 2001/42 w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, MRR.

Załączniki:
Załącznik nr 1. *Oś priorytetowa Przedsiębiorczość. Wartości wskaźników monitorujących środowiskowych wskazane we wnioskach o płatność końcową (w rozbiciu na projekty).*

Załącznik nr 2. *Oś priorytetowa Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast. Wartości wskaźników monitorujących środowiskowych wskazane we wnioskach o płatność końcową (w rozbiciu na projekty).*

Załącznik nr 3. *Oś priorytetowa Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna. Wartości wskaźników monitorujących środowiskowych wskazane we wnioskach o płatność końcową (w rozbiciu na projekty).*
Załącznik nr 4. *Oś priorytetowa Środowisko przyrodnicze. Wartości wskaźników monitorujących środowiskowych wskazane we wnioskach o płatność końcową (w rozbiciu na projekty).*

Oś priorytetowa Poddziałanie	Tytuł projektu	Wskaźnik	Rodzaj	Jednostka miary	Wartość w roku zakończenia inwestycji
1.1.5	Zakup energooszczędnego pieca na biomasę oraz przyzakładową oczyszczalnię ścieków socjalno – bytowych WNP-RPWM.01.01.05-28-002/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami	P	szt	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	P	szt	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza	P	szt	1
		Zmiana ilości nieczyszczonych ścieków przemysłowych odprowadzanych do wód lub do ziemi	R	m3	0
		Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	R	tony	0
1.1.5	Wdrożenie nowych technologii w kotłowni osiedlowej w Słupach WNP-RPWM.01.01.05-28-006/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
		Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, dwutlenku węgla	R	tony	4
1.1.5	Inwestycja w kompleksową gospodarkę odpadami, jako sposób na czyste środowisko w województwie Warmińsko - Mazurskim WNP-RPWM.01.01.05-28-010/08	Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami	P	szt	6
1.1.5	Modernizacja stacji paliw P.H.U. Modrzew Jerzy Polok WNP-RPWM.01.01.05-28-034/08	Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	P	szt	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza	P	szt	1
		Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, dwutlenku węgla	R	tony	0,11
		Zmiana ilości nieczyszczonych ścieków przemysłowych odprowadzanych do wód lub do ziemi	R	m3	0
		Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	R	tony	0,08
		Zmiana ilości zużycia wody	R	m3	57

1.1.5	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa „Musa” sp. j. poprzez inwestycje przyjazne dla środowiska: innowacyjną oczyszczalnię ścieków, ekologiczny system grzewczy oraz bezdotykową myjnię samochodową WNP-RPWM.01.01.05-28-045/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami	P	szt	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	P	szt	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza	P	szt	1
		Zmiana ilości nieczyszczonych ścieków przemysłowych odprowadzanych do wód lub do ziemi	R	m3	8000
		Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	R	tony	400
1.1.5	Ogrzewanie sali bankietowo - wystawowej metodą nawiewowo - wywiewną bez udziału tradycyjnego ogrzewania a z wykorzystaniem gruntowego wymiennika ciepła (GWC) i agregatu wody lodowej WNP-RPWM.01.01.05-28-063/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
		Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, dwutlenku węgla	R	tony	59,65
		Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	R	tony	1,5
1.1.5	Modernizacja kotłów centralnego ogrzewania w celu wdrożenia energooszczędnych i ekologicznych technologii PPU Ekoterm Sp. z .o. o. WNP-RPWM.01.01.05-28-067/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza	P	szt	1
		Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, dwutlenku węgla	R	tony	0,35
1.1.5	Zakup linii do recyklingu odpadów z foli poliuretanowej wraz z budową hali magazynowej WNP-RPWM.01.01.05-28-068/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami	P	szt	1
		Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	R	tony	115
		Zmiana ilości zużycia wody	R	m3	300
1.1.5	Termomodernizacja budynku handlowo-usługowego F.H.U.MANADA w Działdowie WNP-RPWM.01.01.05-28-076/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami	P	szt	1

		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza	P	szt	1
		Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, dwutlenku węgla	R	tony	0
		Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	R	tony	0
1.1.5	Wzrost konkurencyjności firmy MANUFAKTURA PAŁAC NAKOMIADY Sp. z o.o. porzez zakup innowacyjnych urządzeń i robót niezbędnych do unowocześnienia i rozwoju działalności przedsiębiorstwa w zakresie ochrony środowiska WNP-RPWM.01.01.05-28-080/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami	P	szt	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza	P	szt	1
		Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, dwutlenku węgla	R	tony	7,23
		Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	R	tony	2
1.1.5	Przebudowa i modernizacja instalacji CO w zakładzie cukierniczym w Dobrym Mieście celem której jest zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska i poprawienie jakości produkcji WNP-RPWM.01.01.05-28-082/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza	P	szt	1
		Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, dwutlenku węgla	R	tony	212
		Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	R	tony	0
		Zmiana ilości zużycia wody	R	m3	2900
1.1.5	Recykling materiałowy odpadów budowlanych poprzez ich dalsze wykorzystanie, w wyniku wdrożenia technologii stabilizacji gruntów za pomocą geo-krat komórkowych WNP-RPWM.01.01.05-28-083/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami	P	szt	1
		Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	R	tony	0
1.1.5	Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstwa poprzez pozyskanie innowacyjnych technologii prowadzących do ograniczeń ilości powstajacych odapdów poprodukcyjnych WNP-RPWM.01.01.05-28-084/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami	P	szt	1
		Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	R	tony	150

1.1.5	Wdrożenie procesów przyjaznych dla środowiska poprzez budowę parkingu z wykorzystaniem innowacyjnego systemu oczyszczania i zagospodarowania wód deszczowych WNP-RPWM.01.01.05-28-089/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	P	szt	1
		Zmiana ilości nieczyszczonych ścieków przemysłowych odprowadzanych do wód lub do ziemi	R	m3	96
1.1.5	Wzrost konkurencyjności firmy Big Art poprzez wdrażanie rozwiązań przyjaznych środowisku WNP-RPWM.01.01.05-28-092/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	P	szt	1
		Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza	P	szt	1
		Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, dwutlenku węgla	R	tony	142,5
		Zmiana ilości zużycia wody	R	m3	23,36
1.1.6	Zakup i wdrożenie innowacyjnego systemu dozowania farb przez Impress Decor Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością WNP-RPWM.01.01.06-28-010/09	Zmiana energochłonności	R	MWh	1707,4
		Zmiana materiałochłonności	R	kg	614200
1.1.6	Unowocześnienie przedsiębiorstwa „KACZKAN Zakład Produkcji Drzewnej Józef Kaczkan Spółka Jawna” poprzez budowę nowoczesnej hali produkcyjnej i zamontowanie w niej innowacyjnej linii do przetarcia i optymalizacji drewna WNP-RPWM.01.01.06-28-011/09	Zmiana energochłonności	R	MWh	121
		Zmiana materiałochłonności	R	kg	810000
1.1.7	Zakup inowacyjnych maszyn i urządzeń do rozkroju szkła , produkcji szkła malowanego płaskiego, giętego hartowanego,o nieregularnych kształtach i rozbudowa hali produkcyjnej WNP-RPWM.01.01.07-28-001/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.7	Zakup linii technologicznej do produkcji makaronu typu „nitka domowa” dla firmy produkcyjnej w Korpelach	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1

	WNP-RPWM.01.01.07-28-002/08				
1.1.7	Zakup linii technologicznej do produkcji makaronów krótkich jajecznych i bezjajecznych dla firmy produkcyjnej w Korpelach WNP-RPWM.01.01.07-28-003/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	0
1.1.7	Zakup innowacyjnej linii technologicznej do wydruków reklamowych WNP-RPWM.01.01.07-28-009/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.7	Uruhomienie produkcji innowacyjnych profili dla budownictwa ze stali , aluminium i PVC poprzez zakup linii technologicznych i budowę hali produkcyjnej w Lidzbarku Welskim przy ul. Jeleńskiej 38C. WNP-RPWM.01.01.07-28-032/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
		Zmiana materiałochłonności	R	kg	305000
1.1.7	Wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji kół tarczowych WNP-RPWM.01.01.07-28-062/08	Zmiana energochłonności	R	MWh	150
		Zmiana materiałochłonności	R	kg	8900
1.1.7	Wdrożenie innowacyjnych technologii w zakresie druku w Studiu Avalon WNP-RPWM.01.01.07-28-082/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.7	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa na rynku regionalnych producentów betonu poprzez pozyskanie innowacyjnych technologii z zakresu produkcji i sprzedaży betonu. WNP-RPWM.01.01.07-28-099/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
	Wzrost konkurencyjności Budomex poprzez wdrozenie innowacyjnej technologii produkcji wyrobów aluminiowych WNP-RPWM.01.01.07-28-107/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
		Zmiana energochłonności	R	MWh	0
		Zmiana materiałochłonności	R	kg	0,97
1.1.7	Podniesienie konkurencyjności spółki „Delikates” sp. j. poprzez zakup i uruchomienie innowacyjnej linii technologicznej do produkcji wyrobów mącznych, zintegrowanej z nowoczesnym systemem logistyki	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1

	WNP-RPWM.01.01.07-28-108/09				
1.1.7	Poprawa jakości wyrobów poprzez zakup plazmowego automatu spawalniczego w firmie ABF Zakład Obróbki Skrawaniem. WNP-RPWM.01.01.07-28-126/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
		Zmiana materiałochłonności	R	kg	500
1.1.7	Usprawnienie procesów technologicznych w firmie ABF Zakład Obróbki Skrawaniem dzięki inwestycji w innowacyjne technologie WNP-RPWM.01.01.07-28-128/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.7	Wzrost innowacyjności Iławskich Zakładów Części Samochodowych Sp. z o.o WNP-RPWM.01.01.07-28-145/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.7	Wdrożenie technologii wytwarzania mas mineralnych na zimno WNP-RPWM.01.01.07-28-155/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.7	Wdrożenie nowej technologii produkcji opakowań drewnianych (skrzynek) z wykorzystaniem automatycznej linii szyjącej i łuszczącej w Wytwórni Opakowań Drewnianych w Żabim Rogu WNP-RPWM.01.01.07-28-159/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.7	Modernizacja przedsiębiorstwa poprzez wprowadzenie innowacyjnej technologii (infuzja podcisnieniowa i CNC) oraz nowego produktu – klasyczny jacht motorowy o długości 11,5m. WNP-RPWM.01.01.07-28-166/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.7	Wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji okien o podwyższonej sztywności i termoizolacyjności WNP-RPWM.01.01.07-28-169/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.7	Wdrożenie innowacyjnych technologii w przedsiębiorstwie poligraficznym Hakus WNP-RPWM.01.01.07-28-170/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1

1.1.7	NOWA JAKOŚĆ USŁUG GEODEZYJNYCH-utworzenie stanowiska do pomiarów geodezyjnych z wykorzystaniem technologii GPS i TPS WNP-RPWM.01.01.07-28-172/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.7	Dywersyfikacja przedsiębiorstwa „Kwiatkowski" Sp. z o.o. w Ełku poprzez wprowadzenie nowej usługi blacharsko-lakierniczej dla pojazdów wielkogabarytowych WNP-RPWM.01.01.07-28-178/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.7	Zwiększenie konkurencyjności firmy poprzez wprowadzenie innowacji procesowej i produktowej dzięki zakupowi i instalacji innowacyjnej linii technologicznej gięcia i fusingu szkła. WNP-RPWM.01.01.07-28-183/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Zakup specjalistycznych maszyn, urządzeń i środków transportu na rozszerzenie działalności celem wzrostu konkurencyjności firmy poprzez unowocześnienie produkcji i wprowadzenie nowych wyrobów. WNP-RPWM.01.01.09-28-007/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Nowy ciąg technologiczny do produkcji granulatu i rur izolacyjnych WNP-RPWM.01.01.09-28-019/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Usprawnienie procesów usługowych i logistycznych w Firmie Handlowo - Usługowej „Smerf" Sławomir Brzozowski WNP-RPWM.01.01.09-28-040/10	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	ROZSZERZENIE ZAKRESU ŚWIADCZONYCH USŁUG O ZABIEGI INSEMINACJI, USG PIERSI I MONITOROWANIA KTG. WNP-RPWM.01.01.09-28-042/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Uruchomienie portalu internetowego ioraz informatyzacja procesów sprzedaży w przedsiębiorstwie S- Kadra	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1

	WNP-RPWM.01.01.09-28-055/08				
1.1.9	Zakup samoobsługowej myjni bezdotykowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą WNP-RPWM.01.01.09-28-059/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Rozwój usług rekreacyjnych i sportowych poprzez zakup nowych urządzeń do turystyki aktywnej w przedsiębiorstwie BARTBO. WNP-RPWM.01.01.09-28-063/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Rozbudowa parku maszynowego w przedsiębiorstwie Skraw-Met WNP-RPWM.01.01.09-28-068/10	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wzrost konkurencyjności firmy OFFICE Obsługa Inwestycji Deweloperskich poprzez zakup środków trwałych WNP-RPWM.01.01.09-28-090/10	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Poprawa pozycji konkurencyjnej Przedsiębiorstwa Budowlanego CIECHBUD poprzez zakup profesjonalnego żurawia budowlanego WNP-RPWM.01.01.09-28-091/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wzrost konkurencyjności Spółki USG J. Kozak J.Hosaja poprzez zakup najwyzszej klasy ultrasonografu cyfrowego WNP-RPWM.01.01.09-28-107/10	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Zwiększenie jakości usług gabinetu stomatologicznego poprzez zakup nowoczesnego sprzętu stomatologicznego WNP-RPWM.01.01.09-28-125/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wprowadzenie nowej usługi - wykonywanie konstrukcji żelbetowych przez LB Spółkę z o.o. dzięki zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań systemowych w szalunkowaniu WNP-RPWM.01.01.09-28-133/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1

1.1.9	Zakup lokalu użytkowego i nowoczesnej aparatury stomatologicznej na potrzeby realizacji wysokiej jakości zabiegów dentystycznych wzrostem konkurencyjności Indywidualnej Praktyki Stomatologicznej Róża Mękarska na regionalnym rynku usług medycznych WNP-RPWM.01.01.09-28-140/10	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wzrost konkurencyjności Przedsiębiorstwa Produkcyjnego System Biernat Mariusz poprzez rozbudowę parku maszynowego oraz zakup niezbędnych robót i materiałów budowlanych WNP-RPWM.01.01.09-28-150/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Unowocześnienie oferty produktowej i technologicznej firmy poprzez zakup maszyn i urządzeń WNP-RPWM.01.01.09-28-170/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wzrost konkurencyjności firmy w obszarze usług turystycznych oraz dywersyfikacja przychodów poprzez inwestycję w usługi turystyczne WNP-RPWM.01.01.09-28-171/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Modernizacja zakładu przemysłu spożywczego poprzez zakup nowoczesnych maszyn i urządzeń WNP-RPWM.01.01.09-28-189/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Centrum konferencyjno - rekreacyjne przy hotelu Księżycowy Dworek WNP-RPWM.01.01.09-28-210/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Poprawa konkurencyjności firmy PHT Auto Transport Leszek Plichta poprzez rozbudowę stacji paliw i budowę myjni w miejscowośći Bramka WNP-RPWM.01.01.09-28-237/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1

1.1.9	Zakup pieca piekarniczego Wulkan z palnikiem olejowym i urządzeniem załadowczym oraz Krajarki w celu wyposażenia Piekrni Jędruś WNP-RPWM.01.01.09-28-244/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wzrost konkurencyjnosci Przedsiębiorstwa Usługowego Solan Security Sołtys Andrzej z Ełku poprzez zakup nowoczesnej koparko - ładowarki WNP-RPWM.01.01.09-28-246/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Uruchomienie działalności w nowo utworzonym przedsiębiorstwie poprzez pozyskanie maszyn do zakładu w Nowym Mieście Lubawskim WNP-RPWM.01.01.09-28-270/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Powstanie alternatywnego systemu utrzymania czystości pojazdów poprzez stworzenie myjni bezdotykowej w miejscowości Lubawa WNP-RPWM.01.01.09-28-279/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wprowadzenie nowego produktu - myjnia samochodowa WNP-RPWM.01.01.09-28-283/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Rozbudowa i modernizacja przychodni Eskulap WNP-RPWM.01.01.09-28-305/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	0
1.1.9	Zakup zestawu sprzętowego-koparko-ładowarki i samochodu ciężarowego WNP-RPWM.01.01.09-28-313/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Zakup koparki kołowej oraz pojazdu z przyczepą do przewozu sprzętu budowlanego WNP-RPWM.01.01.09-28-314/08	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Rozwój firmy GIS spółka cywilna, Marek Maciak, Mariusz Wilamowski, poprzez zakup nowoczesnego sprzętu oraz wprowadzenie nowego produktu WNP-RPWM.01.01.09-28-342/10	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1

1.1.9	Usprawnienie procesów usługowych i logistycznych w Zakładzie Budowlanym Bernarda Chmielewskiego poprzez stworzenie materialnej bazy prowadzonego zakładu budowlanego WNP-RPWM.01.01.09-28-375/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wzrost konkurencyjności Olsztyńskiego Ośrodka Onkologicznego Kopernik poprzez inwestycje w środki trwałe oraz rozbudowę i modernizację oddziałów na ul. Żołnierskiej 16b WNP-RPWM.01.01.09-28-382/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wzmocnienie pozycji rynkowej firmy AD-MAR SC poprzez inwestycje w nowoczesny warsztat samochodowy i myjnię dotykową WNP-RPWM.01.01.09-28-401/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Dywersyfikacja działalności usługowej firmy poprzez zakup i instalację dwustanowiskowej, bezdotykowej myjni samochodowej WNP-RPWM.01.01.09-28-408/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Budowa Centrum Logistycznego Firmy Bartbo na działce 574/2 w miejscowości Butryny WNP-RPWM.01.01.09-28-421/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstwa poprzez rozszerzenie oferty produktowo-usługowej dzięki pozyskaniu nowej powierzchni handlowo-usługowej wraz z zakupem specjalistycznego sprzętu WNP-RPWM.01.01.09-28-425/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Zwiększenie efektywności procesu technologicznego pozyskiwania kruszyw WNP-RPWM.01.01.09-28-430/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1

1.1.9	Wzmocnienie konkurencyjności obiektu - Siedliska Moreny poprzez rozbudowę centrum SPA wraz z budową basenu zewnętrznego WNP-RPWM.01.01.09-28-466/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wzrost konkurencyjności Specjalistycznej praktyki lekarskiej Elżbiety Sujki poprzez wprowadzenie nowoczesnych usług stomatologicznych WNP-RPWM.01.01.09-28-477/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa Agromeg Sp. z o.o. poprzez zakup maszyn do obróbki drewna WNP-RPWM.01.01.09-28-496/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wzrost konkurencyjności Centrum Ogrodniczego Zieleń - Bogusławscy Spółka Jawna poprzez inwestycję w środki trwałe oraz rozbudowę i modernizację pawilonu ogrodniczego przy ulicy Pstrowskiego WNP-RPWM.01.01.09-28-501/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Zakup specjalistycznych maszyn, urządzeń i środa transportu na rozszerzenie działalności celem wzrostu konkurencyjności firmy poprzez unowocześnienie produkcji i wprowadzenie nowych wyrobów WNP-RPWM.01.01.09-28-503/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wzrost konkurencyjności ROLMAX Sp. z o.o. poprzez budowę i wyposażenie kompleksu magazynowego z mroźnią składową WNP-RPWM.01.01.09-28-512/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wzrost konkurencyjności Przedsiębiorstwa Usług Inżynieryjnych Siecioprojekt Sp. z o.o. w Olsztynie poprzez zakup samochodu terenowego oraz sprzętu i oprogramowania projektowego WNP-RPWM.01.01.09-28-527/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	0

1.1.9	Rozbudowa i wyposażenie w specjalistyczny sprzęt firmy PHU ,,ELDA,, Zakład Naprawy Autocystern w Nidzicy WNP-RPWM.01.01.09-28-528/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Poprawa konkurencyjności firmy poprzez zakup maszyn i urządzeń do instalacji pomp ciepła WNP-RPWM.01.01.09-28-529/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Rozwój Zakładu Usług Leśnych Tomasz Bagłaj poprzez udoskonalenie technologii pracy i rozszerzenie zakresu usług WNP-RPWM.01.01.09-28-532/10	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Rozbudowa przedsiębiorstwa drogą do wzrostu sprzedaży i wprowadzenia nowej usługi WNP-RPWM.01.01.09-28-536/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Rozbudowa oraz wprowadzenie nowych usług w Gabinecie Stomatologicznym KORONA WNP-RPWM.01.01.09-28-542/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Dywersyfikacja działalności usługowej Przedsiębiorstwa Handlowego KRYSGUM – Krzysztof Wyza WNP-RPWM.01.01.09-28-578/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Doskonalenie i rozwój usług logistycznych i kurierskich oraz uzyskanie pozycji lidera na rynku województwa warmińsko – mazurskiego WNP-RPWM.01.01.09-28-579/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Dywersyfikacja źródeł przychodów w firmie VENKOR Natalia Korkuć poprzez uruchomienie sklepu w Naterkach WNP-RPWM.01.01.09-28-590/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Tworzenie materialnej bazy dla rozwoju działalności w obszarze produkcji materiałów budowlanych w firmie MADAX WNP-RPWM.01.01.09-28-593/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1

1.1.9	Wzrost konkurencyjności NOV-SERWIS s.c. w Olsztynie poprzez zakup maszyn i urządzeń oraz rozbudowę służacych poszerzeniu zakresu świadczonych usług WNP-RPWM.01.01.09-28-621/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wprowadzenie nowoczesnych usług protetycznych w ASP Protetyka Stomatologiczna Agata Pulińska poprzez inwestycje w specjalistyczne urządzenia WNP-RPWM.01.01.09-28-625/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstwa AN-TER poprzez inwestycje umozliwiajace zwiększenie ilości i jakość produkcji WNP-RPWM.01.01.09-28-642/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Podniesienie konkurencyjności GS Samopomoc Chłopska w Giżycku poprzez inwestycje w innowacyjne rozwiązania technologiczne WNP-RPWM.01.01.09-28-652/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Podniesienie konkurencyjności Firmy Visimind LTD Sp. z o.o. poprzez wprowadzenie nowoczesnych usług z wykorzystaniem nowoczesnych technologii WNP-RPWM.01.01.09-28-658/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wzrost konkurencyjności poprzez zakup urządzeń do unowocześnienia końcowego etapu produkcji oraz usprawnienia dystrybucji wyrobów WNP-RPWM.01.01.09-28-663/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Rozwój działalności firmy poprzez unowocześnienie sprzedaży, zarządzania i dystrybucji wyrobów cukierniczych WNP-RPWM.01.01.09-28-665/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wzmocnienie konkurencyjności firmy MAZUREK Sp. z o.o. poprzez budowę obiektu usługowo–handlowego wraz z dodatkową wiatą do ekspozycji samochodów oraz zakup specjalistycznego sprzętu WNP-RPWM.01.01.09-28-675/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1

1.1.9	Rozbudowa przedsiębiorstwa „Euro-Trans” poprzez uruchomienie Centrum Obsługi Pojazdów WNP-RPWM.01.01.09-28-679/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wzrost konkurencyjności firmy Domini dzięki unowocześnieniu parku maszynowego WNP-RPWM.01.01.09-28-701/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Doposażenie firmy PPHU CHERMET w Iławie WNP-RPWM.01.01.09-28-712/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	PROFESJONALNY SALON I SERWIS MOTOCYKLI I QUADÓW WNP-RPWM.01.01.09-28-715/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wzrost konkurencyjności Przedsiębiorstwa Utrzymania Czystości dzięki inwestycji w środki trwałe oraz zwiększeniu powierzchni usługowej WNP-RPWM.01.01.09-28-720/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Rozbudowa i wyposażenie stacji demontazu i recyklingu pojazdów, sprzętu AGD i elektronicznego w gminie Morag WNP-RPWM.01.01.09-28-723/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Rozbudowa istniejącej, samoobsługowej, bezdotykowej myjni samochodowej o nowe stanowiska mycia WNP-RPWM.01.01.09-28-744/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Utworzenie Okręgowej Stacji Kontroli Pojazdów oraz rozbudowa warsztatu w Ornecie WNP-RPWM.01.01.09-28-753/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wzrost konkurencyjności firmy Nieruchomości Andrzej Aleksandra Januszewscy s.c. poprzez zakup urządzeń i adaptację pomieszczeń WNP-RPWM.01.01.09-28-763/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1

1.1.9	Wzrost konkurencyjności PHU DAN-GOD Daniel Godlewski poprzez budowę i wyposażenie bezdotykowej myjni samochodowej z punktem dezynfekcji WNP-RPWM.01.01.09-28-776/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI FIRMY PHU MARKANN W JEJ OTOCZENIU POPRZEZ BUDOWĘ NOWOCZESNEGO SALONU MEBLI I ARTYKUŁÓW WYPOSAŻENIA WNĘTRZ O FUNKCJI HANDLOWO-USŁUGOWEJ WNP-RPWM.01.01.09-28-777/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Wzrost konkurencyjności Drukarni Lipka poprzez zakup czterokolorowej maszyny do druku offsetowego WNP-RPWM.01.01.09-28-785/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1
1.1.9	Rozwój firmy PEKUM Sp. z o.o. poprzez unowocześnienie wyposażenia technicznego i taboru pojazdów oraz poprzez inwestycję w bazę lokalową (warsztat prefabrykacji elementów instalacyjnych) WNP-RPWM.01.01.09-28-795/09	Liczba MŚP, które otrzymały wsparcie na promocję produktów i procesów przyjaznych środowisku	P	szt	1

Załącznik nr 2. *Oś priorytetowa Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast. Wartości wskaźników monitorujących środowiskowych wskazane we wnioskach o płatność końcową (w rozbiciu na projekty).*

L.p	Działanie Poddziałanie	Tytuł projektu	Wskaźnik	Rodzaj	Jednostka miary	Wartość w roku zakończenia inwestycji
1.	4.2	Remont dachu zabytkowego kościoła Św. Wojciecha w Lidzbarku. WNP-RPWM.04.02-28-001/10	Liczba zrewitalizowanych obszarów	P	szt.	1
			Powierzchnia obszaru rewitalizowanego i/lub powierzchnia użytkowa rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami)	R	m^2	1 040,00
2.	4.2	Poprawa estetyki i atrakcyjności Śródmieścia, poprzez rewitalizację budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy Placu Pułaskiego 5 w Olsztynie WNP-RPWM.04.02-28-007/09	Powierzchnia obszaru rewitalizowanego i/lub powierzchnia użytkowa rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami)	R	m^2	1 415,19
3.	4.2	Odnowa nawierzchni Placu Kościelnego wokół Kościoła Parafii Rzymskokatolickiej Św. Apostołów Piotra i Pawła w Lidzbarku Warmińskim. WNP-RPWM.04.02-28-010/09	Liczba zrewitalizowanych obszarów	P	szt.	1
			Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	P	ha	1,09
			Powierzchnia obszaru rewitalizowanego i/lub powierzchnia użytkowa rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami)	R	m^2	2 073,00
4.	4.2	REWITALIZACJA ŚRÓDMIEŚCIA MIASTA PISZ – ETAP I. WNP-RPWM.04.02-28-014/09	Liczba zrewitalizowanych obszarów	P	szt.	4
			Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	P	ha	2,21
			Powierzchnia obszaru rewitalizowanego i/lub powierzchnia użytkowa rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami)	R	m^2	22 085,00
5.	4.2	Rewitalizacja zabytkowego budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ulicy Marii Curie Skłodowskiej 9 w Olsztynie. WNP-RPWM.04.02-28-017/09	Liczba zrewitalizowanych obszarów	P	szt.	1
			Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	P	ha	0,03
			Powierzchnia obszaru rewitalizowanego i/lub powierzchnia użytkowa rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami)	R	m^2	1 271,78
6.	4.2	Wymiana okien w budynku Klasztoru Zgromadzenia Sióstr Św. Katarzyny – renowacja cennego przykładu budownictwa	Powierzchnia obszaru rewitalizowanego i/lub powierzchnia użytkowa rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami)	R	m^2	2 539,00

		sakralnego w ramach rewitalizacji Miasta Braniewa WNP-RPWM.04.02-28-022/09				
7.	4.2	Przebudowa budynku przedszkola na Centrum Integracji Kulturalnej przy ul. Kopernika 6 w Olecku. WNP-RPWM.04.02-28-029/09	Liczba zrewitalizowanych obszarów	P	szt.	1
			Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	P	ha	0,30
			Powierzchnia obszaru rewitalizowanego i/lub powierzchnia użytkowa rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami)	R	m^2	1 462,00
8.	4.2	Urządzenie terenu przy ulicy Kajki w Kętrzynie do organizacji imprez plenerowych. WNP-RPWM.04.02-28-036/09	Liczba zrewitalizowanych obszarów	P	szt.	1
			Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	P	ha	1,58
			Powierzchnia obszaru rewitalizowanego i/lub powierzchnia użytkowa rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami)	R	m^2	15 857,00
9.	4.2	Rewitalizacja Starego Miasta Biskupiec. WNP-RPWM.04.02-28-041/09	Liczba zrewitalizowanych obszarów	P	szt.	1
			Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	P	ha	0,55
			Powierzchnia obszaru rewitalizowanego i/lub powierzchnia użytkowa rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami)	R	m^2	5 560,42
10.	4.2	Remont murów obronnych w Pasłęku. WNP-RPWM.04.02-28-051/10	Liczba zrewitalizowanych obszarów	P	szt.	1
			Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	P	ha	4,06
			Powierzchnia obszaru rewitalizowanego i/lub powierzchnia użytkowa rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami)	R	m^2	40 634,00
11.	4.2	Poprawa funkcjonalności ruchu kołowego i pieszego Starego Miasta w Pasłęku. WNP-RPWM.04.02-28-052/10	Liczba zrewitalizowanych obszarów	P	szt.	1
			Powierzchnia obszaru rewitalizowanego i/lub powierzchnia użytkowa rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami)	R	m^2	19 346,00
12.	4.2	„Przebudowa budynku gospodarczego na lokal usługowo-handlowy – kwiaciarnia” WNP-RPWM.04.02-28-063/10	Powierzchnia obszaru rewitalizowanego i/lub powierzchnia użytkowa rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami)	R	m^2	107,20
13.	4.3	Rozbudowa infrastruktury dydaktycznej Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Elbląskiej. WNP-RPWM.04.03-28-007/10	Liczba zrewitalizowanych obszarów	P	szt.	1
			Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	P	ha	0,13
			Powierzchnia obszaru rewitalizowanego i/lub powierzchnia użytkowa rewitalizowanego obiektu (suma rewitalizowanej powierzchni użytkowej obiektów i proporcjonalnej części powierzchni gruntów pod obiektami)	R	m^2	2 207,88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych liczbowych wygenerowanych z Lokalnego Systemu Informatycznego MAKS wg stanu na dzień 31.12.2011 r.

Załącznik nr 3. *Oś priorytetowa Infrastruktura transportowa regionalne i lokalna. Wartości wskaźników monitorujących środowiskowych wskazane we wnioskach o płatność końcową (w rozbiciu na projekty).*

L.p.	Działanie Poddziałanie	Tytuł projektu	Wskaźnik	Rodzaj	Jednostka miary	Wartość w roku zakończenia inwestycji
1.	5.1.6	Budowa ronda nakładkowego na skrzyżowaniu ul. 1 Maja i Wiejska w Iławie WNP-RPWM.05.01.06-28-001/10	Liczba wybudowanych/przebudowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego	P	szt.	3
2.	5.1.6	Przebudowa drogi powiatowej nr 1569N Wiatrowiec - Łabędnik na długości 6,28 km WNP-RPWM.05.01.06-28-002/08	Długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej	P	km	0,07
3.	5.1.6	Przebudowa drogi powiatowej na odcinku: droga krajowa nr 65-Zatyki-Kijewo w powiecie oleckim. WNP-RPWM.05.01.06-28-007/08	Długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej	P	km	0,14
4.	5.1.6	Poprawa dostępności komunikacji subregionu ełckiego - przebudowa dr.pow.nr 1714N, 1732N, 1738N oraz skrzyżowania dróg o numerach 1738N i 1734N w Powiecie Giżyckim. WNP-RPWM.05.01.06-28-015/08	Długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej	P	km	1,89
5.	5.2.1	Przebudowa ulicy Polnej warunkującej zwiększenie dostępności do terenów turystycznych i inwestycyjnych w Gminie Pasym. WNP-RPWM.05.02.01-28-004/09	Długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej	P	km	2
6.	5.2.1	Modernizacja ulicy Mickiewicza - II etap. WNP-RPWM.05.02.01-28-006/09	Długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej	P	km	0,24
			Liczba wybudowanych/przebudowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego	P	szt.	14
7.	5.2.1	Budowa drogi od ul. Olsztyńskiej w kierunku ul. Wiejskiej przy Górze Krzyżowej. WNP-RPWM.05.02.01-28-014/09	Długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej	P	km	1,42

8.	5.2.1	Przebudowa ulicy Zbożowej Usługowej i Rzemieślniczej w Kętrzynie. WNP-RPWM.05.02.01-28-025/09	Długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej	P	km	0,5
9.	5.2.1	Przebudowa tzw. dróg poczołgowych tj. Konopnickiej, Pieniężnego, Limanowskiego i Kolejowej w Bartoszycach – poprawa dostępności komunikacyjnej terenów aktywnych gospodarczo. WNP-RPWM.05.02.01-28-028/09	Długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej	P	km	1,8
10.	5.2.1	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1208N Ogrodzieniec - Gardzień odcinek km 0+000-5+478 Ogrodzieniec - Trupel. WNP-RPWM.05.02.01-28-031/09	Liczba wybudowanych/przebudowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego	P	szt.	1
11.	5.2.1	Modernizacja dróg powiatowych nr 1754N, 4323N i 4348N w powiązaniu z budową dróg gminnych wraz z towarzyszącą infrastrukturą drogową w mieście Węgorzewo. WNP-RPWM.05.02.01-28-038/09	Długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej	P	km	1,28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych liczbowych wygenerowanych z Lokalnego Systemu Informatycznego MAKS wg stanu na dzień 31.12.2011 r.

Załącznik nr 4. *Oś priorytetowa Środowisko przyrodnicze. Wartości wskaźników monitorujących środowiskowych wskazane we wnioskach o płatność końcową (w rozbiciu na projekty).*

L.p.	Działanie Poddziałanie	Tytuł projektu	Wskaźnik	Rodzaj	Jednostka miary	Wartość w roku zakończenia inwestycji
1.	6.1.2	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Słupnica w Gminie Biskupiec WNP-RPWM.06.01.02-28-007/09	Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	P	km	7,78
			Liczba osób podłączonych do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej w wyniku realizacji projektu	R	osoby	358
2.	6.1.2	Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Bałdy - aglomeracja Purda WNP-RPWM.06.01.02-28-007/11	Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków	P	km	1
			Moc instalacji do unieszkodliwiania osadów ściekowych	R	tony/rok	36
3.	6.1.2	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno - ściekowej w regionie Wielkich Jezior Mazurskich - Masterplan dla Wielkich Jezior Mazurskich - Gmina Mikołajki WNP-RPWM.06.01.02-28-015/09	Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	P	km	47,4
			Długość wybudowanej sieci wodociągowej w ramach kompleksowego projektu	P	km	5,13
			Liczba osób podłączonych do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej w wyniku realizacji projektu	R	osoby	2723
			Liczba osób podłączonych do wybudowanej sieci wodociągowej w wyniku realizacji projektu	R	osoby	689
			Łączna długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	P	km	47,4
			Łączna liczba osób podłączonych do wybudowanej sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektu	R	osoby	2723
4.	6.1.3	Zapobieganie degradacji środowiska mazurskich jezior poprzez modernizację zaplecza technicznego jednostek wodnych Policji WNP-RPWM.06.01.03-28-001/09	Liczba osób objętych ochroną i innymi środkami ochrony	R	osoby	672142
			Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	P	szt.	5
5.	6.1.3	Budowa ekologicznych mini przystani żeglarskich wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów na wybranych obszarach regionu warmińsko-mazurskiego – Gmina Mikołajki WNP-RPWM.06.01.03-28-	Liczba osób objętych selektywną zbiórką odpadów w wyniku realizacji projektów	R	osoby	1532
			Liczba projektów z zakresu prewencji zagrożeń	P	szt.	1

		001/10				
6.	6.1.3	Budowa ekologicznej mini przystani żeglarskiej wraz z systemami odbioru i segregacji odpadów – Wilkasy. WNP-RPWM.06.01.03-28-003/10	Liczba osób objętych selektywną zbiórką odpadów w wyniku realizacji projektów	R	osoby	26611
			Liczba projektów z zakresu prewencji zagrożeń	P	szt.	1
7.	6.2.1	Zastosowanie odnawialnych źródeł energii na potrzeby ogrzewania budynku Centrum Edukacji Ekologicznej w Ełku WNP-RPWM.06.02.01-28-002/08	Dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii - promieniowanie słoneczne	R	MW/rok	0,03
			Ilość energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w wyniku realizacji projektów	R	MW/rok	58,65
			Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	P	szt.	20
			Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	P	szt.	16
			Łączna dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii	R	MW/rok	0,03
			Łączna liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	P	szt.	36
			Powierzchnia jednostek wytwarzania energii cieplnej / elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	P	m^2	64,89
8.	6.2.1	Modernizacja kotłowni węglowej na paliwo odnawialne (biomasa) w Zespole Szkół im. Cypriana Kamila Norwida w Nowym Mieście Lubawskim. WNP-RPWM.06.02.01-28-003/08	Dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii - biomasa	R	MW/rok	3153
			Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z biomasy	P	szt.	4
			Łączna dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii	R	MW/rok	3153
9.	6.2.1	Wyposażenie Centrum Rehabilitacji i Wsparcia w Olsztynie w innowacyjny system cieplny z wykorzystaniem energii słonecznej WNP-RPWM.06.02.01-28-013/10	Dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii - promieniowanie słoneczne	R	MW/rok	0,03
			Ilość energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w wyniku realizacji projektów	R	MW/rok	29,5
			Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	P	szt.	30
			Powierzchnia jednostek wytwarzania energii cieplnej / elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	P	m^2	77,1
10.	6.2.1	Zastosowanie kolektorów słonecznych do podgrzania ciepłej wody użytkowej w	Dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii - promieniowanie słoneczne	R	MW/rok	0
			Ilość energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w wyniku realizacji	R	MW/rok	0

		obiektach PWiK WNP-RPWM.06.02.01-28-017/10	projektów			
			Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	P	szt.	36
			Powierzchnia jednostek wytwarzania energii cieplnej / elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	P	m^2	65,8
11.	6.2.1	„Poprawa efektywności energetycznej poprzez wykorzystanie kolektorów słonecznych jako elementu odnawialnych źródeł energii w Zakładzie Opieki Zdrowotnej MSWiA z Warmińsko-Mazurskim Centrum Onkologii” WNP-RPWM.06.02.01-28-033/10	Dodatkowa moc zainstalowana w instalacjach opartych o odnawialne źródła energii - promieniowanie słoneczne	R	MW/rok	0,28
			Ilość energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w wyniku realizacji projektów	R	MW/rok	17,4
			Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	P	szt.	150
			Powierzchnia jednostek wytwarzania energii cieplnej / elektrycznej przy wykorzystaniu energii promieniowania słonecznego	P	m^2	373,5
12.	6.2.2	Zakup średniego specjalistycznego pojazdu ratownictwa techniczno - ekologicznego i drogowego dla OSP Żabi Róg w Gminie Morąg WNP-RPWM.06.02.02-28-004/09	Liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu	R	osoby	24788
			Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof - wozy pożarnicze	P	szt.	1
13.	6.2.2	Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego 4x4 dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Kieźlinach WNP-RPWM.06.02.02-28-004/10	Liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu	R	osoby	10100
			Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof - wozy pożarnicze	P	szt.	1
14.	6.2.2	Zakup zestawu kontenerowego do usuwania skutków skażeń chemiczno - ekologicznych WNP-RPWM.06.02.02-28-006/09	Liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu	R	osoby	289000
			Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof - wozy pożarnicze	P	szt.	1
15.	6.2.2	Doposażenie jednostki OSP Florczaki w Gminie Łukta poprzez zakup lekkiego pojazdu ratownictwa techniczno – ekologicznego i drogowego WNP-RPWM.06.02.02-28-	Liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu	R	osoby	4516
			Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof - wozy pożarnicze	P	szt.	1

		008/10				
16.	6.2.2	ZAKUP WOZU RATOWNICZO-GAŚNICZEGO TYPU CIĘŻKIEGO DLA OSP "POMOC MALTAŃSKA" KLEBARK WIELKI WNP-RPWM.06.02.02-28-009/10	Liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu	R	osoby	116766
			Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof - wozy pożarnicze	P	szt.	1
17.	6.2.2	Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego przystosowanego do celów ratownictwa ekologicznego dla OSP Sątopy-Samulewo WNP-RPWM.06.02.02-28-012/10	Liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu	R	osoby	59873
			Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof - wozy pożarnicze	P	szt.	1
18.	6.2.2	Zakup średniego ratowniczo-gaśniczego samochodu dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Perłach WNP-RPWM.06.02.02-28-014/10	Liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu	R	osoby	775
			Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof - wozy pożarnicze	P	szt.	1
19.	6.2.2	Doposażenie Jednostki OSP Zalewo w specjalistyczny samochód ratownictwa ekologiczno-środowiskowego WNP-RPWM.06.02.02-28-026/09	Liczba osób zabezpieczonych przed katastrofą w wyniku realizacji projektu	R	osoby	89500
			Liczba specjalistycznego sprzętu (o wartości powyżej 3 500 zł) do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof - wozy pożarnicze	P	szt.	1
20.	6.2.2	Odbudowa zbiorników wodnych po powodzi w Górowie Iławeckim WNP-RPWM.06.02.02-28-033/09	Liczba nowych stanowisk pomiarowych i innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska	P	szt.	4
			Liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów	R	osoby	21818
			Objętość zretencjonowanej wody w ramach małej retencji	R	m^3	62471
			Powierzchnia terenów objętych ochroną przeciwpowodziową	R	ha	15000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych liczbowych wygenerowanych z Lokalnego Systemu Informatycznego MAKS wg stanu na dzień 31.12.2011 r.